AUDI HUNGARIA ÁMK

Nemzetiségi Német-Magyar Óvodája

Pedagógiai Program

Audi Hungaria Schule Győr

Tartalomjegyzék

1. HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE: 5
1.1 Hitvallásunk 6
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP 6
2.1 Gyermekkép 6
2.2 Óvodakép 7
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI 9
3.1 Az óvodai nevelésünk célja 9
3.2 Óvodai nevelésünk általános feladatai: 10
3.2.1 Az egészséges életmód alakítása 11
3.3 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 15
3.3.1 Beszoktatás 16
3.3.2 Együttlét a mindennapokban 16
3.4 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 18
3.4.1 Kiemelt feladatunk: a kétnyelvű, német- magyar óvodai nevelés 20
3.5. Az átmenet elősegítése a családból az óvodába, az óvodából az iskolába 29
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 29
4.1 Személyi feltételek 29
4.1.1 Személyi feltételek fejlesztése 30
4.1.2 Belső szakmai fejlesztés 30
4.1.3 Csapatépítés 30
4.2 Tárgyi feltételek 30
4.3 Az óvodai élet megszervezése 31
4.4 Az óvoda kapcsolatrendszere 31
4.4.1.Óvoda és a család 31
4.4.2. Az óvoda külső kapcsolatrendszere 32
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI 33

5.1 Játék 33
5.2 Verselés, mesélés 35
5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 37
5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 38
5.5 Mozgás 40
5.6 A külső világ tevékeny megismerése a MINT-koncepció jegyében 42
5.6.1 Természettudományos ismeretszerzés 43
5.6.2 Matematikai tapasztalatszerzés 45
5.6.3 Informatika 46
5.6.4 Technika 46
5.7 Munka jellegű tevékenységek 47
5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás 48
5.9 ISKOLA-ELŐKÉSZÍTŐ PROGRAM 50
6. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN 53
7. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS FEJLESZTÉS 55
8. VEZETÉS ÉS MENEDZSMENT 55
8.1 Az intézmény irányítás alapelvei 55
8.2 Az intézményi kommunikáció, munkaszervezés és menedzsment 55
8.3 Minőségirányítás 56
8.4 Az intézmény arculata, nyilvánosság 56
9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 56

Az AUDI HUNGARIA ÓVODA
Nevelési Programja

Az óvoda hivatalos elnevezése:

AUDI HUNGARIA ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
NÉMET- MAGYAR NEMZETISÉGI ÓVODÁJA

Az intézmény főigazgatója:	Corinna Wesche
Az óvoda címe:	9026 Győr, Bácsai út 55.
Telefon, fax:	+3696/510-640
Az óvoda vezetője:	Árpásiné Domán Mónika
OM azonosító:	201656
Működési engedély száma:	Gy-05/1119-12/2020
Csoportok száma, férőhelyek száma:	6 csoport, 150 férőhely

Az AUDI HUNGARIA Óvoda Nevelési Programja átfogja a teljes óvodáskor nevelő-fejlesztő feladatait, munkáját. A megvalósításhoz az "**Óvodai nevelés országos alapprogramja**" elveit és a „**Qualitätsrahmen für Kindergarten und Vorschule**" útmutatásait saját lehetőségeinkre átültetve használtuk fel.

A programot az AUDI ÓVODA nevelőtestülete készítette, mely megfelel az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban foglaltaknak. Figyelembe vettük:

a. a német nemzetiségi nevelés,
b. nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelés,
c. a **S**ajátos **N**evelési **I**gényű gyermekek óvodai nevelése,
d. a külföldi német iskolákban működő óvodák és általános iskolák számára kidolgozott minőségbiztosítási keretrendszer irányelveit.

Győr, 2020. 09. 01.

.....	.....
Főigazgató	Óvodavezető

1. HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- 2011 évi CXC. Nemzeti köznevelési törvény
- 363/2012 (XII. 17) Korm. Rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31I) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról.
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelt a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvének kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011 évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól 1997 évi XXXI tv. a gyerekek védelméről és gyámügyigazgatásról
- 12/ 2012 (X.8.) Emmi rendelet 1. sz. melléklete
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat

BEVEZETŐ

Óvodánk az AUDI Hungaria ÁMK intézményegységeként, négy vegyes életkorú csoporttal működik. Gyermekeink nagyobb részt az AUDI Hungaria Motor Zrt.-ben dolgozó német, magyar illetve más nemzetiségű családokból érkeznek. A német, illetve a nem magyar anyanyelvű gyerekek nevelését, fejlesztését, identitástudatának megőrzését programunk kialakításánál kiemelten kezeljük. A magyar anyanyelvű gyermekek egy része külföldi munkavállalásból visszatérő családból, német nyelvterületen szerzett óvodai tapasztalattal és nyelvismerettel érkezik.
Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy

1. a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
2. a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet kell betöltenie;
3. az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Nevelési programunkban az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.
Pedagógiai programunkban megjelennek azok az intézményi törekvések, melyek a nemzetiségi kétnyelvű nevelés sikeres megvalósítását elősegítik.

Az óvoda pedagógiai programjának elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe vettük

- a német nemzetiség óvodai nevelése irányelveit
- a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit
- a külföldi német iskolákban működő óvodák és általános iskolák számára kidolgozott minőségbiztosítási keretrendszer irányelveit is

1.1 Hitvallásunk

Óvodánkban személyiségközpontú, egyéniséget tisztelő nevelést alkalmazunk. Legfontosabbnak tartjuk, hogy a ránk bízott gyermekeket nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, esztétikus környezet vegye körül. Kiemelkedő szerepet tölt be nevelési programunkban a német-magyar kétnyelvű nevelés, a természettudományos, matematikai képességek fejlesztése, a jövő generáció érzékenyítése az informatika és a technika világára, valamint a sikeres iskolakezdésre való felkészítés. Arra törekszünk, hogy az egyéni képességeket szem előtt tartva minden gyermeket egyéni fejlődési ütemében képességeinek optimális szintjére fejlesszünk, s a gyermekből aktív, cselekvőképes felnőtt legyen, aki testi és kommunikációs képességeire alapozva egészséges nyitottsággal, érdeklődéssel fordul embertársai és a szűkebb társadalom felé, képes lesz az eredményes, tevékeny életet élni.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Mint minden nevelés, így az óvodai nevelés is a gyermek személyiségének mély ismeretéből indul ki. Csak akkor tudjuk megfelelő szeretettel egyengetni az útját, ha ismerjük a gyermek egyéniségét, tisztában vagyunk vele, hogy milyen jól észrevehető tulajdonságok és milyen rejtett értékek vannak a gyermekben. Óvodai nevelésünk a gyermeket, mint individuumot állítja a középpontba.

Nevelési programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermekek szeretnek kutatni, felfedezni, kísérletezni és kipróbálni magukat különböző projektekben. Minderre az olyan területeken, mint a matematika, informatika, természettudományok, és a technika (német betűszóval: MINT) számos lehetőség kínálkozik. Az óvodai és az iskolába készülő életkorban ez a képzési terület

leginkább arról szól, hogy a gyermekeknek engedjük, hogy minél több saját tapasztalatot szerezzenek és lehetővé tegyük számukra, hogy pozitív hozzáállás alakuljon ki bennük a matematikai és a természettudományos témák iránt, megismerkedjenek a mai digitalizált világ eszközeivel. Célunk olyan, a mai kor társadalma iránt nyitott, érdeklődő, bátor, mindig az újat, az izgalmasat kereső személyiség fejlesztése, amelyet az együttérzés, az egymásra figyelés, a segítőkészség, egymás és a másság elfogadása, tisztelete, szeretete, megértése jellemez.

Ezek ismeretében olyan gyermekek kinevelésére törekszünk, akik

- nyitottak, tisztelik egymást és a felnőtteket,
- kiegyensúlyozottak, önmagukkal és a világgal harmonikus kapcsolatban élnek,
- környezetünkben jól eligazodnak, szívesen kommunikálnak, akiket a kapcsolatok teremtésében mindig nyitottság jellemez. ,
- felszabadultan, kreatívan, elmélyülten tud játszani,
- szívesen fogadja a felnőttek és kortársai közeledését, bizalommal fordul feléjük
- társas kapcsolataiban megértő, akit az empátia jellemez,
- elfogadja a közösség szabályait
- pozitívan viszonyul a nemzetiség kultúrájához és nyelvéhez,
- számára örömet nyújt a nemzetiségi hagyományok, ünnepek ápolása, az azon való részvétel
- az óvodáskor végére egyéni képességeinek megfelelően olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a nemzetiség nyelvén közvetíteni tudja, valamint tájékozódni képes a német nyelvű kommunikációs helyzeketben,
- ismeri és szereti a német nemzetiség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat.

2.2 Óvodakép

Óvodánk az Audi Hungaria ÁMK tagintézményeként - családi és lakóházas övezetben - frekventált helyen, egyedülálló, modern környezetben várja a hozzánk érkező gyermekeket.
Hat óvodai csoportszobával, tágas játszókerttel, tornaszobával, fejlesztő szobával, sószobával rendelkezünk, mely segíti a gyermekek spontán felszabadult játékát, mozgását, egészségmegőrzését. Óvodánk felszereltsége minden igényt kielégít. A csoportszobák tágas, barátságos, otthonos légköre várja a gyermekeket.
A gyermekcsoportok életkori összetétele vegyes. Nevelésünkben hangsúlyt fektetünk a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére, az élményekre, tapasztalatokra, a kíváncsiságra alapuló tevékenységeken, játékokon keresztül történő, egyéni fejlődési ütemet figyelembe vevő nevelésre, ismeretnyújtásra, tapasztalatszerzésre, felfedezésre, szabad és irányított kísérletezésre, a testi és lelki egészség megőrzésére, az egészséges életvitel alakítására, a mozgáskészség fejlődésének elősegítésére. Szem előtt tartjuk a rendszeres testmozgást, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítését. Fontosnak tartjuk a német nyelvi fejlesztésen túl más kultúrák szokásainak megismertetését, hagyományainak ápolását. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését,

társadalmi integrálását. A kiküldetésben élő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Céljaink és feladataink megvalósítását igyekszünk a komplexitáson keresztül a játékosság, a felfedezés elvére építve elérni. A csoportok napi- és heti rendjét a gyermekek életkorához, szükségleteihez igazítjuk, a rugalmasságot és fokozatosságot elvét szem előtt tartva, biztosítva ezzel az eltérő ütemben fejlődő gyermekek részére a megfelelő teret és időt. Mivel a gyermekek napjuk nagy részét óvodánkban töltik, így fontos az óvoda és a család együttműködése, az egymást segítő nevelés. Igyekszünk a gyermekek érdekében a kapcsolatot minél pozitívabb irányba fordítani. Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A nevelésünk során olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő munkatársak, a szülők, és a gyermekek számára egyaránt, mivel meggyőződésünk, hogy az együttműködő magatartás a kultúrák közötti kommunikáció elengedhetetlen feltétele.

Óvodai nevelésünkben alapelv, hogy

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról,
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI

3.1 Az óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásával az életkori, egyéni és helyi sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével:

- A családi neveléssel együtt a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátását, a nemzeti, etnikai és migrációs kisebbségek önazonosságát, a multikulturális integrációt és az identitás támogatását, valamint a tehetséges, tehetségígéretes gyermekek nevelését, fejlesztését is
- Olyan óvodai légkör fenntartása, melyben a gyermekeket szeretet, törődés, gondoskodás veszi körül, szükségleteik kielégítődnek, ahol a család az elsődleges nevelés színtere, az óvoda pedig kiegészíti a családi nevelést
- A játék elsődlegességének biztosítása,
- A gyermekek anyanyelvi nevelése és kommunikációs készségének fejlesztése,
- A mozgás és az aktív életmód természetes gyermeki igénnyé válásának megalapozása,
- Egészséges életmód kialakítása,
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése,
- A természeti és társadalmi környezet megismerésén keresztül környezettudatos magatartásra nevelés
- Az iskolakezdés elősegítése.

A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja

Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelvének megfelelően célunk, hogy:

- A gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó kétnyelvű környezetet biztosítsunk,
- Az óvodai nyelvi neveléssel megalapozzuk a gyermekek iskolai nyelvi nevelését,
- A gyermekekkel - életkori sajátosságaik és egyéni fejlettségük figyelembevételével - megismertessük, megszerettessük a német kisebbség nyelvét és kultúráját,
- A lehetőségeknek megfelelően átörökítsük a kulturális hagyományokat, melyeket beépítünk óvodai életünkbe is,
- A német nemzetiségi családban nevelkedő gyermekekben mélyítsük a német nemzetiséghez való tartozás érzését, vagyis segítsük őket önazonosságuk megerősödésében.

A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást. A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkincs tovább örökítése. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a kisebbség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában résztvevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnyelvét). A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), nemzetiségi a intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek a nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda mindkét nyelv (a kisebbség nyelve és a magyar nyelv) fejlesztését szolgálja. Az óvodai élettevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát a nevelési programban az óvodai élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg. A hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van.

A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét

3.2 Óvodai nevelésünk általános feladatai:

Óvodáinkban arra törekszünk, hogy a gyermekek a legkülönbözőbb programok között válogathassanak és az óvónők által kezdeményezett programok mindegyike igazodjék az életkor követelményeihez, az életkori sajátosságokhoz. A tevékenységi formák kölcsönhatását, egymásra építettségét fontosnak tartjuk, mert a gyermekek által szívesen és könnyedén végezhető tevékenységek összessége biztosíthatja a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Az összes óvodai tevékenység alapját a természet körforgása, változásai, a hozzá kapcsolódó jeles napok, szokások adják, egyre magasabb szintű tapasztalatszerzéssel. Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszünk, az óvodai nevelés területei, tevékenységformái között szoros összefüggés van, viszont meghatározó szerepet szánunk a környezetismeretnek, a természettudományos ismeretek gyarapításának, a matematikai képességek fejlesztésének, a néphagyománynak, a nemzetiségi hagyományoknak, a játéknak, a mozgásnak , s természetesen a nyelvi nevelésnek.

Az óvodáskorú gyermekeink testi és lelki, szociális szükségleteinek kielégítése elsődleges feladatunk. Ezen belül:

- Egészségre nevelés és környezeti nevelés
- Érzelmi, erkölcsi nevelés és szociális képességek fejlesztése
- Az értelmi fejlesztés megvalósítása a MINT koncepció irányelveit szem előtt tartva
- Az anyanyelvi nevelés, a német nemzetiség nyelvének, kultúrájának, hagyományainak megismerése, megszerettetése.

3.2.1 Az egészséges életmód alakítása

A gyermekkorban szerzett egészséggel kapcsolatos tapasztalatok alapvetően határozzák meg az egyén későbbi, felnőttkorában vezetett életmódját. Ezért a családnak és az óvodának kiemelt jelentősége van az egészséges életmód, életvitel alapjainak átadásában:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A higiéniai szokások kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mindennapos mozgás, testedzés, levegőzés feltételeinek biztosítása.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, ellenálló képességének megalapozása, betegségek megelőzése.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása, amely segíti a szokások elmélyítését.

Az egészségnevelés megvalósításának feladatai:

- Egészséges életmód, egészséges óvodai környezet kialakítása.
- Egészségre nevelés, gondozás, egészségvédelem
- Környezeti nevelés

3.2.1.1 Az egészséges óvodai környezet kialakítása

Az óvodai környezet jelentősen befolyásolja a gondozás színvonalát, hatékonyságát.
Célja:

- Az egészséges, biztonságos, barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermekek testi-lelki-mentális szükségleteinek kielégítésére.

Színterei:

- Az óvoda helyiségei: csoportszoba, mosdó, tornaterem, logopédiai szoba, sószoba az óvoda udvara.

Az óvodai helyiségek padló és falburkolatai olyan anyagból készültek, amelyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők. Csoportszobák falai világosak, berendezésük otthonos. A nagy ablakok a természetes fényt és a folyamatos levegőcserét biztosítják. Az erős napsugárzás és a túlzott felmelegedés ellen a csoportszobát fényre érzékeny automata roletta védi. A csoportszoba a mindennapi tevékenységeken túl egyúttal az étkezés és az alvás helye is.

- A berendezési tárgyak a gyermekeknek megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatók. A használati eszközök, játékok a gyermekek számára könnyen elérhető polcokon helyezkednek el. A fedett terasz lehetőséget biztosít

étkezésre, játékra, barkácsolásra, mikrocsoportos foglalkozásokra. A folyosón minden gyermeknek jellel ellátott szekrénye van.

- Kézmosáshoz folyékony szappan és papírtörlő használatát tartjuk higiénikusnak. A fogmosó felszerelések szintén jellel ellátottak. Megfelelő magasságban elhelyezett tükrök segítségül szolgálnak a ruházat és a haj rendbetételénél, valamint a helyes fogmosási technika ellenőrzésénél. Az intimitás biztosítása érdekében a mellékhelységeket drapéria választja el egymástól.
- A tornaszoba berendezését az óvodáskorú gyermekek részére készített mozgásfejlesztő eszközökkel látjuk el. A padló csúszásmentes, az eszközök megfelelne a biztonsági előírásoknak.
- A fejlesztő illetve a logopédiai szoba felszereltsége és speciális pedagógiai programja biztosítja a gyermekek differenciált fejlesztését.
- Az óvoda sószobája elsősorban a téli időszakban segítségül szolgál a felsőlégúti megbetegedések megelőzésében.
- Az óvoda udvarának legoptimálisabb kihasználása a gyermekek tevékenységének, mozgásigényének kielégítését szolgálja. A homokozó, mászóka, hinta, különböző mozgást fejlesztő eszközök, az ivókút a gyerekek igényeit maximálisan kielégítik. Az óvoda udvarának nagy részét füves terület borítja, ahol labdajátékok gyakorlására nyílik lehetőség. A szilárd burkolattal ellátott felületet a gyermekek alkalmanként, vagy speciális mozgások gyakorlására is használhatják (kerékpározás, rollerezés, aszfaltrajz, labdajátékok stb.).

3.2.1.2 Egészségre nevelés, gondozás, egészségvédelem

A gyermeki személyiség optimális fejlődésének elengedhetetlen alapfeltétele a testi-lelki, mentális egészség megléte.
Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekekben fejlessze azokat a képességeket, amelyek segítségével képesek lesznek a belső és külső környezet egyensúlyának megteremtésére, ezáltal testi, lelki, mentális jólétük létrehozására, megóvására.
A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermekek szükségleteinek kielégítését, fejlődését, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjuk kialakulásához. A gondozás magában foglalja a személyi és környezeti higiéniát, az egészséges táplálkozást, a kulturált étkezést, a szervezet edzését, a testnevelést és a betegségek megelőzését, a gyermekek egészségének védelmét. Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolására, amely segíti a szokások elmélyítését. A különböző szokások kialakulási folyamatában törekszünk arra, hogy a gyermekek sok bíztatást, dicséretet kapva sikerélményhez jussanak.

Célunk:

- Az egészséges személyiség fejlesztése érdekében a személyes képességek fejlesztése, valamint a gyermekek testi, lelki és mentális fejlődésének elősegítése:
- Az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolási tevékenységek iránti igény kialakítása
- Testi képességek fejlesztése, megfelelő mozgáskoordináció, testi edzettség kialakítása.
- A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres

mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.

Feladataink:

- Az egészséges életmód kialakításának érdekében keressük a családdal az együttműködési formákat.
- Óvodába lépéskor a gyermekekről anamnézist veszünk fel.
- Növekedési ütem folyamatos figyelemmel kisérése és ennek rögzítése.
- Egyénileg segítjük elő a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni adottságait és egészségi állapotát.
- Szervezünk közös kirándulásokat a gyermekekkel és a családokkal.
- A csoportokban egységes gondozási szokásokat alakítunk ki a dajka bevonásával. A helyes életritmust rugalmas napirend jellemzi. A különböző tevékenységek azonos intervallumban ismétlődnek: az étkezések, közös beszélgetések, játék, különböző szervezésű tevékenységek, testnevelés, levegőzés, pihenés.
- A szülők támogatása esetén lehetőség nyílik, hogy a gyermekek mindennap friss gyümölcsöt, zöldségféléket fogyasszanak. A gyümölcsöket, zöldségeket arra alkalmas helyen, elkülönítve tároljuk.
- Az étkezés óvodai feltételeit önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk az esztétikus terítést és a kulturált étkezési szokások kialakítását, betartását, a különféle ételek megismertetését. Figyelembe vesszük az ételallergiás gyermekek igényeit. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására. Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki a nap bármely szakaszában egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat. Emellett folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét a rendszeres folyadékbevitel fontosságára.

A mindennapokba beépített mozgás, mozgásos játékok a testedzés mellett a mozgás megszerettetését, a közös mozgás által kiváltott öröm átélését is szolgálja. A mozgásfejlesztés lehetőségei: testnevelés tevékenység, mindennapi, spontán mozgásos játékok, gyermektáncok, körjátékok, udvari játék, délutáni mozgásos foglalkozások, differenciált mozgástevékenység során.

- Levegőzés: Lehetőség szerint naponta több órát, délelőtt és délután is kinn tartózkodnak a gyermekek a levegőn. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének változatos módon történő megszervezéséről.
- Pihenés, alvás: Az elegendő, pihentető, nyugodt alvás a gyermek szomatikus, pszichés fejlődésének egyik feltétele. A nyugodt pihenés, alvás feltétele a zavaró belső és külső ingerek megszűntetése, a szoba levegőjének cseréje. Fontosnak tartjuk az elalvás előtti nyugodt légkör megteremtését, melyet német és magyar mesével, halk zenével érünk el.

3.2.1.3 Környezeti nevelés

Egészségre neveléshez kapcsolódóan kiemelt figyelmet fordítunk a környezeti nevelés megalapozására, amely egészségünket nagymértékben befolyásolja egész életünkben. Kiemelt figyelmet fordítunk szűkebb és tágabb környezetünk szépségeire,

társadalmi-kulturális jellegzetességeire, adottságaira, meglévő értékeink védelmére.

Célunk:

- A gyermekek érzékenységének ébrentartása a környezetbarát és környezettudatos életmód iránt.
- A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód elősegítése,
- Fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elsegítése,
- Fenntarthatóságra nevelés,
- Optimista életszemlélet kialakítása,
- Rendszerszemléletre nevelés,
- Természetvédelem iránti érzékenység kialakítása.

Feladataink:

- A szabadban való mozgás, séták, kirándulások megszerettetése, a környezet megóvása.
- Takarékos energiahasználat szokásainak kialakítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlatának elmélyítése.
- A tevékenységformákon keresztül a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok megalapozása.
- Környezetbarát szokások és viselkedésformák megismertetése, amely az élőlények és környezetük szeretetére és védelmére tanít.
- A környezetünkben élő növények és állatok megismertetése

A külső világ megismerésének jeles napjai:

- Az állatok világnapja
- A víz világnapja
- A föld napja
- Madarak és fák napja

Óvodánk jeles napjai

- „Erntedankfest”
- Márton nap
- Mikulás
- Karácsonyi délután
- „Tag der kleinen Forscher”
- Farsang
- Nemzetiségi hét, „Trachtentag”
- Húsvét
- Anyák napja
- Születésnapok megünneplése
- Gyermeknap
- Évzáró – Ballagás
- Iskolalátogatás
- Könyvtár-, színház-, múzeumlátogatás
- Nemzeti ünnepek, melyek a hazafias érzés, a hazaszeretet erősítését mélyítik el.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Életkornak megfelelő életritmus, kiegyensúlyozott gyermeki személyiség.
- Kialakult stabil testápolási szokások.
- Önként, önállóan ellátott testápolási, étkezési, öltözködési teendők, biztonságos, igényes eszközhasználat.
- Esztétikus megjelenés, étkezés tiszta környezete iránti igény, amiért önmaguk is képesek tevékenykedni.
- Kialakul a természetben való tartózkodás igénye.
- Természeti környezet megbecsülése, gondozása, igénye.

3.3 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
Mindezért szükséges, hogy

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
A gyermekek érzelmi fejlődésében azon erkölcsi tulajdonságoknak tulajdonítunk kiemelt szerepet, mellyel a másságot képesek elfogadni. Tiszteljék és becsüljék más nemzetek kultúráját, környezetét, hagyományait, legyenek együtt érzők, segítőkészek, önzetlenek, figyelmesek társaikkal szemben.

Szocializálódás, közösségi nevelés alakulásának színterei:

- Beszoktatás
- Együttlét a mindennapokban

3.3.1 Beszoktatás

Az első találkozás az óvodával, minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

- Óvodába lépés előtt, nyílt nap keretében lehetőséget adunk arra, hogy az érkező új gyermekek szüleikkel együtt meglátogathassák az óvodát. Beszélgetünk a gyermek családban betöltött helyéről, érzelmi kapcsolatairól. Lehetővé tesszük, hogy ellátogassanak az óvodába, ismerkedhessenek a leendő óvó nénikkel, környezettel.
- Kapcsolatot tartunk a bölcsődei nevelőkkel, hogy bölcsődéből érkező gyermekeink számára megkönnyíthessük az óvodánkba való beszokást.
- Óvodába érkezéskor anamnézist veszünk fel a gyerekekről, melynek kitöltése nem kötelező.
- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes környezetet kialakítására törekszünk.
- A gyermekek beszoktatásában a partneri viszony kialakítását erősítjük. Megbeszéljük a szülőkkel a fokozatos beszoktatás előnye
- A szülőkkel való együttműködés során figyelembe vesszük a családok egyéni sajátosságait
- Érzelmileg felkészítjük a már beszokott gyermekeket az újak befogadására s bevonjuk őket a beszoktatás folyamatába.
- Alkalmazzuk a megerősítést, a dicséret személyre szóló formáit az érzelmi kötődések mielőbbi létrejöttéhez.
- Az érzelmi biztonság megteremtése érdekében a beszoktatás kezdeti időszakában mindkét óvónő egész nap a csoportban tartózkodik.

3.3.2 Együttlét a mindennapokban

Törekedni kell a barátságos, derűs légkör kialakítására, mert ez ad a gyermek számára biztonságérzetet. A derűs alaphangulat tevékenységre serkent. A folyamatos napirend biztosítja, hogy a gyermekek kedvük szerint választhassanak a különböző tevékenységek közül, dönthessenek kedvük és igényük szerint kivel, mit és hogyan játszanak. A társas kapcsolatok színtereinek kialakítása során törekszünk az otthonosságra. Ezek a helyek mindig összhangban legyenek az óvoda környezetével, a gyermekek ötleteinek, igényeinek megfelelően is formálódjanak. Kuckók, bensőséges zugok, leválasztott sarkok kialakítását tartjuk szem előtt, amelyek a csoportszobák családias jellegét, intimitását növelik. A derűs légkör alapozza meg a gyermekek érzelmi kötődését óvónőjükhöz, az óvoda felnőtt dolgozóihoz. Az óvoda dolgozói magatartásukkal, gyermekekhez való viszonyulásukkal, bánásmódjukkal segítik elő, hogy minden óvodába járó gyermek jól érezze magát, szívesen járjon óvodába, tekintse második otthonának azt.

Célunk:
Gyermekeink kiegyensúlyozott pszichés fejlődésének elősegítése, a környezethez történő alkalmazkodás támogatása. Gyermekeinket felkészítjük, és megoldási stratégiákat kínálunk számukra a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakorolva a gyermekek személyiségét érő változásokra.

Feladataink:

- Törekszünk arra, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységeket folytassanak, ezekben mindenki saját képességeinek megfelelően vegyen részt.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek gyakorolják azokat a viselkedési, udvariassági formákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek.
- Közös élményekkel erősítjük az összetartozást.
- Fokozatosan elfogadtatjuk a gyermekekkel a közösség viselkedési szabályait.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a nap folyamán kapcsolatokat teremthessenek társaikkal, valamint olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek multikulturális társadalmunkból eredő, és egyéb más különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelnek.
- Gyermek – gyermek közötti, felnőtt (óvodapedagógus, dajka) – gyermek közötti pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítására törekszünk, melyek az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességeket formálják, erősítik.
- A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése mellett hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek „én" tudatának alakulását elősegítsük, és teret kaphassanak az önérvényesítő, önkifejező törekvéseik is, melyeket önálló döntéshozatalra késztető helyzetek megteremtésével egészítünk ki.

A felnőtt gyermek közötti kapcsolat

A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja és háttere minden pedagógiai munkának, mely az óvodás korban olyan alapvető, meghatározó kapcsolat, melynek még jelentős elsőbbsége van a kortárskapcsolatokkal szemben.

Az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolat lehet az alapja az új megértésének, az élményfeldolgozásnak, a szociális viselkedésminták átvételének, a normák, szabályok elfogadásának a konfliktushelyzetek megoldásának. Igen fontos ezért az érzelmi támaszt nyújtó, érzelemteli nevelői attitűd. Az óvónő személyiségének modell értékével hat a csoportszerveződés folyamatára, serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének. Igyekszünk minden gyermekhez szeretettel, megértéssel fordulni.. Az óvónő és a gyermek kapcsolatának alapvetően fontos követelménye, hogy e kapcsolatban az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása, legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyermek számára elfogadó és toleráns, tehát minta értékű.

A gyermek-gyermek közötti kapcsolat

A felnőtt felelőssége, hogy a gyermekcsoport szociális atmoszférája hogyan alakul.

Olyan gyermekközösséget szeretnénk kialakítani, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermekek egyénisége és teljes személyisége kibontakozhasson. E célunk megvalósulásának elsődleges feltétele, hogy a gyermekek a közösség viselkedési szokásait és a szabályait elsajátítsák, melyek megismerését mi tevékenységeken keresztül biztosítjuk számukra. A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat – és segíti az óvodához, a felnőttekhez és gyermektársaikhoz való kötődésüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakul a gyermek „én” tudata, én érvényesítési törekvései.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Elfogadják a másságot.
- Szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra.
- Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társukat.
- Türelmesek, keresik a segítségnyújtás formáit.
- Segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Sok közös élmény hatására kialakul bennük a közösséghez való tartozás érzése,
- Természetesként fogadják el és tiszteletben tartják a társadalmi, kulturális és egyéb különbözőségeket

3.4 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:
Mindennapjaink összes tevékenységében elsődleges célunk az anyanyelvi és értelmi fejlődést elősegítő helyzetek maximális kihasználása, változatos tevékenységek biztosítása a pozitív mintaadással történő közlési kedv felkeltésére. Mindezeken keresztül a gyermekek természetes kíváncsiságából eredően spontán szerzett tapasztalataikra, élményeikre, ismereteikre építve biztosítunk lehetőséget tapasztalataik gyarapodására, ezáltal gazdagítva ismereteiket, fejlesztve értelmi képességeiket, kreativitásukat.
A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára, ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat, készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására, segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztést

Feladataink:

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – pozitív mintát nyújtó beszélő környezettel, helyes pedagógusi minta alapján, és szabályközvetítéssel , a javítgatás elkerülésével – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Különösen a beszédkedv ösztönzésére, fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, s a válaszok igénylésére szükséges fokozott figyelmet fordítanunk.
- Törekszünk a beszédaktivitás fokozását elősegítő helyzetek megteremtésére;
- Szókincsgyarapítás az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelés közben;
- A gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és

társadalmi környezetről, fejlődik beszédészlelése és beszédmegértése, miközben szókincse gyarapszik.

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- Nem magyar, elsősorban német anyanyelvű óvodásaink különbözőségének tiszteletben tartására, multikulturális társadalmunk okozta nyelvi sokféleség elfogadására ösztönözzük gyermekeinket.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – arra törekszünk, hogy minél teljesebbé váljon az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

A MINT-koncepció által kínált tevékenységi formák számos nyelvi fejlesztési lehetőséget rejtenek magukban. Fontos, hogy a gyermekek a pedagógusokkal együtt a kísérleteken, az egyéni felfedezéseken keresztül jussanak el az egyéni válaszokig. A gyermekekkel történő kutatás mindig egyben egy párbeszédes folyamat is. A felnőttek visszafogják magukat, megfigyelik a gyermekeket a kutatás során és célzott kérdésekkel megerősítik őket a tevékenységük során. Meghallgatják a gyermekek magyarázatait, értékes párbeszédet folytatnak velük és támogatják a gyermekek gondolkodási folyamatait.

Az értelmi nevelésben figyelmet fordítunk arra, hogy szervesen egymásra épüljenek az egyes tevékenységi folyamatok, lehetőség szerint projekt módszert alkalmazunk. Gyakran teremtünk beszélő, beszéltető környezetet, hogy a gyermekek gyakorolhassák a beszélgetésben való aktív részvételt, így teremtve meg a beszéd, a kommunikáció és a gondolkodás összhangját. Oldott, derűs légkört kialakítva fejlesztjük a gyermekek természetes közlési vágyát, kapcsolatteremtő beszédkészségét. A beszédhibák korrekcióját magyar és német nyelvű logopédus segíti.

A kétnyelvű óvodai nevelés céljai és feladatai

Célunk:

- A vegyes életkorú csoport biztosítja az egyes életkornak megfelelő játékhoz és tanuláshoz szükséges környezetet, mely lehetőséget biztosít a spontán és irányított tevékenységben megvalósuló ismeretszerzésre, nyelvi fejlesztésre

- az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével, differenciálva, játékos szituációkat teremtve, irányított tevékenységek során ismerjék meg a másodnyelvet (versek, énekek, szókincsbővítés, hétköznapi beszédfordulatok…)
- a gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a két illetve többnyelvűség és

kultúra iránt, mely az óvodai mindennapok szerves része.

• az óvodáskor végére a másodnyelv mindennapi életben történő, rendszeres alkalmazásával a gyermekek képessé váljanak a második nyelv iskolai tanulására

A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára, ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat, készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására, segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztést

Feladataink:

- az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, differenciált személyiségfejlesztése, kétkultúrájú nevelés megvalósítása.
- más kultúrák iránti érdeklődés felkeltése, mindkét nyelvhez való pozitív kötődés kialakítása, elmélyítése.
- az anyanyelv fontosságának tudatosításával, a másodnyelvi tapasztalatok aktív-passzív szókincsállomány bővítésével minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára mindkét nyelv használatára a különböző játékszituációkban, társas kapcsolatokban és élethelyzetekben.
- a nyelvi fejlesztés a gyerekek beszédszintjére épül, nyelvi kezdeményezésekkel az alapoktól indulva, fokozatosan egymásra építve fejlesztjük a gyermekek nyelvismeretét.

A MINT-koncepció által kínált tevékenységi formák számos nyelvi fejlesztési lehetőséget rejtenek magukban. Fontos, hogy a gyermekek a pedagógusokkal együtt a kísérleteken, az egyéni felfedezéseken keresztül jussanak el az egyéni válaszokig. A gyermekekkel történő kutatás mindig egyben egy párbeszédes folyamat is. A felnőttek visszafogják magukat, megfigyelik a gyermekeket a kutatás során és célzott kérdésekkel megerősítik őket a tevékenységük során. Meghallgatják a gyermekek magyarázatait, értékes párbeszédet folytatnak velük és támogatják a gyermekek gondolkodási folyamatait.
A nyelv és a kommunikáció elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekek azonosulni tudjanak a környezetükkel, mellyel kapcsolatos tapasztalataikat, élményeiket megfogalmazhassák. Ezáltal fejlődik szókincsük és kifejezőkészségük. A nyelvelsajátítás szempontjából a MINT koncepció céljai

- Nyelvi aktivitás fejlesztése a gyermek kíváncsiságára, és kísérletezési vágyára épít
- Cselekvés által a beszédkészség fejlesztése
- A nyelvi szituációk nonverbális gesztusokkal történő támogatása
- Nyelvi elemekkel és artikulációval kapcsolatos visszajelzések
- Szakszerű magyarázat a nyelvelsajátítás folyamán
- Szituációs nyelvelsajátítás

.

3.4.1 Kiemelt feladatunk: a kétnyelvű, német- magyar óvodai nevelés

A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. A német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

Az óvodai csoportjainkban alkalmazott „Egy személy – egy nyelv” program legfőbb célja, hogy a mindig ugyanazon nyelvet használó óvodapedagógus tudatosítsa a gyermekekben a második nyelv létét, s játékos helyzeteket teremtve nyitottá tegye őket a másodnyelv befogadására.

3.4.1.1 A kétnyelvű óvodai nevelés célja és feladata

A kétnyelvű óvodánk fókuszában egyértelműen a nyelvi nevelés áll, amelynek célja a kommunikáció örömének kialakítása a gyermekben. Ezért a gyermekek egy beszédben/kommunikációban gazdag környezetben nőnek fel. Így a másodnyelv nem csak játékos módon kerül közvetítésre a gyermekek felé, hanem az idegen nyelvvel való napi érintkezés az óvodai élet mindennapi szituációiban valósul meg. Alapvető fontosságú az, hogy a nyelvet a gyermek maga is aktívan alkalmazza, mely által a tanulási siker növekszik. Ily módon a kétnyelvű nevelésnek köszönhetően nem csak egy idegen nyelv kerül közvetítésre, hanem további nyelvek elsajátításának az útja is megalapozásra kerül. Nemzetiségi óvodaként további célunk, hogy anyanyelvi környezetet biztosítsunk a gyermekek számára, ápoljuk és fejlesszük a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat, készítsük fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására, segítsük a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
A nyelvi nevelés kiindulópontja az, hogy a gyermekek az első életéveikben különösen fogékonyak a nyelvek elsajátítására.

A kétnyelvű nevelés előnyei:

- minél fiatalabbak a gyermekek, annál gyorsabban és problémamentesebben tudják elsajátítani az idegen nyelvet
- a kétnyelvű óvodák általánosságban segítik a gyermekek érzékét az idegen nyelvekhez
- a későbbi iskolai képzés során a gyermek számára sokkal könnyebb lesz az idegen nyelv elsajátítása
- az idegen nyelv megfelelő szinten való birtoklása, szakmailag vonzóbbá teszi az egyént
- a gyermekek ezzel a koncepcióval más kultúrákat is megismerhetnek
- a kétnyelvű pedagógia az idegen nyelvet játékosan és nyomás nélkül közvetíti
- az interkulturális kompetencia teljes egészében fejlődik.

A nyelvi fejlesztés célja:
Az óvodai idegennyelv-elsajátítás céljait differenciálni tudjuk. A legfontosabb jellemzők a szóbeliség hangsúlyozása, a szociális kompetenciák fejlesztése és az idegen nyelvek iránt való érzékenység fejlesztése. Különböző szókincseket sajátítanak el a gyermekek, amelyek tematikusan fel vannak osztva. Az idegennyelv-elsajátítás azt a lehetőséget nyújtja, hogy az idegennyelvvel tudatosabban bánjunk és a beszédképességünket fejlesszük. Az oktatásban a gyermekek idegen kultúrákat is megismernek. Emellett az is fontos, hogy a tanulás iránt pozitív érzelmi kapcsolat alakuljon ki, mert ez a beállítottság döntő lehet a jövőbeni tanulmányok során.
Az óvodai nyelvfejlesztésnek nagyon sok alapvető célja van, amelyek még kisebb részcélokra tagolódnak. Túl egyszerű lenne azt állítani, hogy az óvodai nyelvfejlesztésnek a legfontosabb célja az lenne, hogy minden gyermeket felkészítsünk arra, hogy az iskola megkezdésekor a gyermekeknek ne legyen problémájuk az írott nyelv elsajátításával, azonban ez természetesen nagyon sok

szülőnek, illetve tanárnak egy nagyon fontos szempont. Azonban a nyelvfejlesztés alapvető területei már sokkal korábban elindulnak. Elsőként a gyermekek szókincsének a bővítése, illetve a beszédkedv felkeltése a cél. Egy hároméves gyermeknek átlagosan az aktív szókincse 500 szóból áll, míg egy hatéves, iskolába készülő gyermek már körülbelül 2500 szavas repertoárral rendelkezik. A gyermekek passzív szókincse természetesen sokkal kiterjedtebb. De: pontosan a fiatalabb gyermekek azok, akik gyakran még túl félénkek, illetve nem merik kifejezni magukat. Ennél a pontnál kezdődik meg a nyelvfejlesztés az óvodában. Közvetítjük a gyermekek felé a nyelv értékét, és különböző médiák, anyagok, tárgyak segítségével ösztönözzük őket a beszédre. Ebből kifolyólag természetesen további célok adódnak, például:

- a hangos beszéd javítása
- a nyelvtani képességek kiépítése
- a ritmus és ütemérzék fejlesztése és ezzel a beszéddallam és a hangképzés fontosságának a közvetítése
- a beszédmegértés tökéletesítése, mint például a hallottak elismétlésére való képesség, a kérdések történetekben való megválaszolása, állásfoglalás egy adott témában, mondókák és dalok visszamondása stb.
- az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével, differenciálva, játékos szituációkat teremtve, irányított tevékenységek során ismerjék meg a másodnyelvet (versek, énekek, szókincsbővítés, hétköznapi beszédfordulatok…)
- a gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a két illetve többnyelvűség és kultúra iránt, mely az óvodai mindennapok szerves része
- az óvodáskor végére a másodnyelv mindennapi életben történő, rendszeres alkalmazásával a gyerekek képessé váljanak a második nyelv iskolai tanulására

Feladatok:

- a gyermekek sokoldalú és differenciált személyiségfejlesztése óvodás korban, a bikulturális nyelvfejlesztés megvalósítása
- más kultúrák iránti érdeklődés felkeltése
- pozitív kapcsolat kialakítása mindkét nyelvhez
- az érdeklődés elmélyítése különböző kultúrák iránt
- az aktív és a passzív szókincs bővítésével több lehetőség nyújtása mindkét nyelv használatára a különböző játékszituációkban
- a nyelvi fejlesztés a gyerekek beszédszintjére épül, nyelvi kezdeményezésekkel az alapoktól indulva, fokozatosan egymásra építve fejlesztjük a gyermekek nyelvismeretét

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése elengedhetetlen feladat.
A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart, ezért a minél eredményesebb nyelvelsajátítás szempontjából elengedhetetlen az óvodapedagógus pozitív beállítottsága a nemzetiségi nyelv iránt. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladatunk ugyanis, a kultúrkincs továbbörökítése.

A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a kisebbség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában résztvevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét.

A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), nemzetiségi a intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek a nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi indentitástudat megalapozása és fejlesztése terén. Szoros kapcsolatot ápolunk a Német Önkormányzat kulturális együtteseivel, akik szívesen vesznek részt óvodai rendezvényeinken.
A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit, ezért folyamatosan gyűjtjük a használati tárgyakat, könyveket, régi népi viseletek.
Nemzetiségi lakosság élethelyzeteit szimbolizáló kiállítás díszíti az óvoda folyosóját. Délutáni elfoglaltság keretében a gyerekeknek német nemzetiségi táncoktatást kínálunk, mélyítve ezzel a pozitív érzelmi viszony kialakítását a német nemzetiségi kultúra iránt.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén

- Öröme telik a beszédben
- Képes magát megértetni másokkal és meghallgatni másokat
- A nyelvet a konfliktusmegoldásoknál is alkalmazza
- A nyelvi kompetenciájukat bővíteni zenén, ritmikus beszéden, mozgáson (stb.) keresztül
- Különböző nyelvi stílusokat ismer
- Beszédlehetőségeket, alkalmakat teljes mértékben kihasználja
- Szeret a beszélgetés középpontjában lenni
- Szemkontaktust megtartja
- Törekszik szókincse bővítésér
- Kialakult a gyermekben pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt.
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni.

Tudjon tájékozódni az ismert kommunikációs helyzetekben

- Ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat.
- Ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését (a nemzetiségi néphagyomány elemeit az életkori sajátosságoknak megfelelően beépítjük a magyar néphagyományok közé, megjelölve nemzetiségi jellegét).
- A hagyományőrző néptáncokat szívesen, büszkeséggel táncolja

3.4.1.2 A nyelvi fejlesztés tevékenységi formái:

- történetek, nyelvi játékok, társasjátékok, mondókák, dalok, versek, ujj-játékok, mondások (pl. az asztalnál étkezések előtt), kiszámolók
- szerepjátékok a csoportszoba különböző játékrészlegeiben
- ritmikus mozgásos egységek, zenés foglalkozások

- meghallgatás és beszéltetés
- a nevelői nyelvi példakép
- javaslatok felkínálása a szóbeli konfliktusmegoldásokra
- „gyermekkonferenciák” – azt a lehetőséget kínálják, hogy a dolgokról, amelyek a gyermekeket érintik, beszélgessünk, együtt gondolkozzunk és közösen határozzunk róluk
- az olvasósarokban – a különböző könyvek serkentik a képzelőerőt, fejlesztik az emlékezőképességet, bővítik a tudást és támogatják a nyelvfejlődést.
- a szabad kísérletezés során önálló gondolatok megfogalmazásának lehetősége

3.4.1.3 Egy személy - egy nyelv modell

A nyelvi képességek fejlesztés az „Egy személy-Egy nyelv-elméleten” alapszik, ami azt jelenti, hogy egy kétnyelvű óvodapedagógus csak egy nyelvet használ. Ha tehát az óvodában a második nyelv a német, akkor az egyik pedagógus csak magyarul, míg a másik kizárólag németül beszél. Ez azért előnyös, mert így a gyermek különbséget tud tenni, hogy melyik óvodapedagógussal milyen nyelven beszéljen. Ezt következetesen célszerű alkalmazni, tehát a magyar anyanyelvű németül beszélő pedagógusnak nem célszerű úgy tenni, mintha a magyar nyelvet nem értené, és arra sem kell ügyelnie, hogy ne beszéljen magyarul a gyermekek előtt. A gyermekkel történő beszélgetés során azonban következetesen kizárólag németül szükséges beszélnie, akkor is, ha a gyermek magyarul szólal meg. Az egyik nyelvről a másik nyelvre történő fordítás kerülendő; a gyermek azonban, ha szeretné, felveheti a tolmács szerepét.
Az idegen nyelv az óvodai életben folyamatosan jelen van, méghozzá olyan formában, hogy az azt beszélő pedagógus nonverbális eszközökkel (mimika, gesztikulálás) segíti a gyermeket a mondottak megértésében. Ezáltal megkönnyíti a gyermek számára a második nyelv megértését.
A nyelvi nevelés, mint például a versmondás vagy mesélés során esztétikus szemléltető eszközökkel segítjük a gyermeket a nyelvi tartalom megértésében. Ezzel a módszerrel minden gyermek, függetlenül az anyanyelvétől, könnyen integrálható az óvodai életbe. Célunk a gyermek intuitív nyelvtanulásának elősegítése, ami azt jelenti, hogy a gyermek minden külső nyomás nélkül sajátítja el a nyelvet.

3.4.1.3.1 Nyelvi fejlesztés az óvodában

Mindennapjainkban különböző szabályok alapján történik a kommunikáció, nincs ez másként az óvodában sem, hiszen szabályok nélkül nem tudnánk biztosítani az életkornak megfelelő nyelvi fejlesztést.

Az első szabály: Egyenrangú félként kommunikálunk egymással

- Ez a szabály két szempontból is fontos a sikeres nyelvi fejlődés érdekében: egyrészt jelenti a felnőtt és a gyermek részéről a szemkontaktus fenntartását beszélgetés közben, ezzel fejezvén ki az egymás iránti tiszteletet. Másrészt az értendő alatta, hogy a gyermek mondanivalója nem kevésbé fontos, mint a felnőtté.
- A gyermek számára kulcsfontosságú, hogy lássa beszélgetőtársa arcát, annak arckifejezését, mimikáját, ezáltal lesz képes könnyebben megérteni a másik ember érzés- és gondolatvilágát, szándékát.
- Az egyenrangú félként való kommunikáció a szó fizikai értelmében is

elengedhetetlen. Az óvodapedagógus célja, hogy a gyermek azt érezze, hogy komolyan veszik. Ezt többek között azzal éri el, hogy lehajol a gyermekhez és úgy beszélget vele. Egy gyermek sem szereti, ha „fentről" beszélnek hozzá, ez ugyanis eltérő erőviszonyokat sugároz felé, mely olyan érzést válthat ki benne, mintha nem lenne elég fontos.

A második szabály: Beszélünk, tehát vagyunk

- A gyermek háromféle módon tanul: ismétléssel, játékosan és utánzással. Ezért különösen fontos, hogy mi felnőttek, akik példaképek vagyunk számára, cselekedeteinket szavakba is öntsük. Ilyenkor ugyanis sokszor ismétlődnek bizonyos szavak, így a gyermek hamar megtanulja, mit hogyan hívnak.
- Bizonyos helyzetek különösen alkalmasak arra, hogy beszédbe elegyedjünk a gyermekekkel, így segítve nyelvi fejlődésüket. Ilyen alkalom lehet az étkezés, az öltözés és vetkőzés.

A harmadik szabály: Sokat kérdezünk

- Mikor tetteinket szavakkal kísérjük, alkalma nyílik a gyermeknek a felnőtt nyelvi példán keresztül megtanulni egyes szavakat.
- Az óvodai életben a nyelvi nevelés célja, hogy a gyermeket beszédre ösztönözze. Ez leginkább sok kérdezéssel érhető el. A kérdéseken keresztül a gyermeknek lehetősége adódik önmagát kifejezni. Az óvodai mindennapokban sokszor adódik alkalom a kérdezésre.
- A legkézenfekvőbb alkalom a reggeli foglalkozás. Ilyenkor a gyermekek az óvodai közösségen belül elmondhatják, mit szeretnének, illetve választ adhatnak arra a kérdésre, hogy mit szeretnének a nap folyamán csinálni, vagy, hogy hogyan töltötték a hétvégét.

Negyedik szabály: A gyermek fejlettségéhez igazítjuk a kommunikációnkat

- A gyermek nyelvi képességei az óvodai évek alatt fejlődnek igazán ki. Először hangokat, majd szavakat, később mondatokat formál, így igyekszik egyre jobban kifejezni önmagát.
- Az először kétszavas mondatokból három, majd többszavas mondatokat alkot. Ahhoz, hogy a gyermek a lehető legkedvezőbb módon fejlődjön, az a cél, hogy egyszerű mondatokkal fejezzük ki magunkat.

Ötödik szabály: Mesélünk, verselünk és éneklünk a gyerekekkel

- Óvodánk nyelvi koncepciójának oszlopos tagjai az éneklés, verselés és mesélés. Fontos szempont az óvodai mindennapokban a felolvasás, méghozzá olyan mesék felolvasása, ami a gyermekek nyelvi készségeihez igazodik.
- A felolvasás mellett a mesélés, a bábozás az, ami felkelti a gyermekek érdeklődését a hallott szó, a beszéd iránt. A versek és a gyermekdalok jól illeszkednek az óvodai életbe, hiszen ezek rövidségük miatt jól passzolnak az egyes rítusokhoz, mint például a közös ebéd. Hagyománnyá vált óvodánkban az ebéd előtti asztali áldás / mondóka elmondása, mely legtöbbször rímel, ezzel is fejlesztve a gyermekek beszédkészségét.

- Habár a már említett három fontos tartóoszlop a nyelvi fejlesztésünkben jelen van, ezek elmélyítésére is nagy hangsúlyt fektetünk a jövőben és igyekszünk még több verset, rímet, éneket illeszteni az óvodás gyermekek életébe.

Hatodik szabály: Példamutatással tanítunk

- Mint minden ember, ha tanul, a gyermek is véthet hibát a nyelv elsajátításakor. Egy-egy szót helytelenül ejt, vagy egy-egy mondatba nyelvtani hiba csúszik.
- Ilyenkor nem javítjuk ki a gyermeket, hanem azt érzékeltetjük vele, hogy a hibával együtt is megértettük, hogy mit szeretne mondani. Ha ilyenkor elismételjük neki helyesen a hibás mondatot, megérti a gyermek, hogy hogyan hangzik az adott mondat nyelvtani hiba nélkül. Ezzel a pozitív megerősítéssel motiváljuk a gyermeket, aki továbbra is igyekszik majd kifejezni magát, hiszen érzi, hogy megértettük és van értelme kommunikálnia. Ha a gyermeket ilyenkor kijavítjuk, akkor az ellentétes hatást érjük el a gyermeknél, hiszen azt érzi, hogy nincsen sikerélménye.
- A nyelvtani szabályokra való tudatos rávilágításnak először a kisiskolás korban lesz jelentősége.
- A gyermek azért tanulja meg a nyelvet, mert az számára új kommunikációs lehetőségeket biztosít. A nyelvi helyességnek ebben a korban nincs még jelentősége, hiszen mi felnőttek akkor is megértjük, hogy mit szeretne a gyermek, ha az nyelvi hibákkal beszél. Mivel a gyermek az őt körülvevő nyelvi példából tanul, - tehát, abból, amit a környezetében hall, és nem abból, ahogyan ő formálja a szavakat - rendkívül lényeges, hogy az óvodapedagógus nyelvtanilag helyesen beszéljen.

Hetedik szabály: A szülőkkel való szoros együttműködés

- Az óvodapedagógusok feladata a gyermek beszédfejlődésének segítése, támogatása, melyet az óvoda pedagógiai programja alapján szakmai keretek között teljesít.
- Természetesen a szülőknek még nagyobb befolyásuk van gyermekük nyelvi fejlődésére. Ők az elsődleges személyek gyermekük életében, az ő szerepük rendkívül meghatározó.
- Ezért szeretné óvodánk a szülőket a nyelvi nevelésbe is bevonni. Segítünk, hogyan tudja gyermekét a lehető legjobban nyelvileg fejleszteni. A fenti hét kommunikációs szabály, mely óvodánkban működik, a szülők számára is jó támpontot biztosít.
- Fontos, hogy azok a szülők, akiknek nem német az anyanyelvük, a saját anyanyelvükön beszéljenek a gyermekkel. Nem megalapozott az a feltevés, miszerint ezeknek a gyermekeknek hátránya származik a német nyelv későbbi tanulása folyamán.
- Azok a gyermekek, akik két nyelvvel nőnek fel, rendszerint semmi hátrányuk nincsen az egy nyelvet ismerő gyermekekkel szemben. Mindkét nyelvet megtanulják, habár a nyelvtanulás folyamata tovább tarthat. Lényeges, hogy ezeket a gyermekeket mindkét nyelven sokféle nyelvi inger érje.
- Óvodapedagógusaink számára ez azt jelenti, hogy a nem németül beszélő gyermekekre különös figyelmet fordítanak a nyelvi nevelés terén. Mivel ezek a gyermekek otthon egy másik nyelvet hallanak és használnak, kiemelten fontos, hogy az óvodában sokrétű nyelvi impulzus érje őket.

3.4.1.4 A nyelvi fejlődés dokumentációja

- Az óvodai nevelés egyik sarkalatos pontja a gyermekek nyelvi fejlesztése, melyet változatos tevékenységi formák kínálatával próbálunk elérni. Ennek során egyik feladatunk a gyermekek nyelvi fejlődésének dokumentálása. Erre legtöbbször az óvodai pedagógiai nyomtatvány kitöltésekor kerül sor, mely a gyermek megfigyelésén alapszik.
- Mivel ezt egy tanévben csak kétszer alkalmazzuk, szükségessé vált egy egyszerű dokumentálási módszer kidolgozása, melynek segítségével a nyelvi készségeket jegyezzük fel. Minden projekt után felmérjük azt, hogy a gyermek szókincse mely szavakkal gazdagodott a program során.

3.4.1.5. Személyi feltételek

A kétnyelvű nemzetiségi csoportokban két óvodapedagógus dolgozik együtt. A német nyelvű pedagógus a főiskolai diplomán kívül német felsőfokú „C”- típusú nyelvvizsgával is rendelkezik – így valósul meg a kétnyelvű foglalkoztatás. Ezek során az óvónők megértően, megfelelő beszédtempóban beszélnek a gyermekekhez. Mimikával és gesztikulálással segítik mondanivalójuk megértését, a gyermekek számára megfelelő szókincset és kifejezéseket használnak. Bizonyos helyzetekben a könnyebb megértés érdekében vizuális segédeszközöket (például modelleket vagy bábokat) vetnek be, ezek olykor elengedhetetlenek a gyermekek számára a helyes megértéshez.
Az óvónők feladata a példamutatás. Megfelelő beszédtempóban, érthetően és természetes hanglejtéssel beszélnek az óvodásokhoz, figyelmesen hallgatnak, és mindig tartják a szemkontaktust beszéd közben. Minden egyes gyermekhez egyénileg szólnak: egyszerű mondatokkal, érthető kiejtéssel, ismétléssel, egy adott téma kifejtésével, magyarázattal, visszakérdezéssel, helyes intonációval segítik a megértés folyamatát.
Ami a nyelvi nevelés érzelmi vonatkozását illeti, az óvodapedagógus ezen a téren is igyekszik felismerni a gyermek szükségleteit: érdeklődik a gyermek saját érzelmei, gondolatai és kívánságai iránt. Nyitott kérdéseivel alkalmat ad a minél gyakoribb beszélgetésre a gyermekekkel. Amennyiben a gyermek nyelvtanilag helytelenül fejezi ki magát, kijavítás helyett próbálja összefoglalni illetve elismételni a mondandóját. Ezen módszer segítségével a gyermek észrevétlenül sajátítja el a nyelvi szabályokat. A hibák kihangsúlyozása helyett, mely az önértékelésre negatívan hat, az óvónő pozitív visszacsatolással erősíti meg az óvodás gyermeket.

3.4.1.6. Az intézmény adottságai, szervezettsége

A csoportszoba felépítése és felszereltsége a magyar és a német kultúra jellemző vonásait tükrözi. Ezáltal a gyermekek nyitottabbak lesznek más kultúrák iránt. Sok fajta német és magyar nyelvű mesekönyv, ismeretterjesztő és képeskönyv, hanglemez, szemléltető anyag, és társasjáték áll a gyermekek rendelkezésére.
Intézményünk jól felépített napirendje által sikerült kialakítanunk egy szokásrendszert, mely a gyermekeknek biztonságérzetet nyújt így segítve egészséges fejlődésüket. A kétnyelvű óvodai nevelés heti váltásban történik, az óvodapedagógusok szoros együttműködésben tervezik meg a heti témákat és projekteket, ezzel elősegítve a gyermekek minél összetettebb fejlesztését.
Mindennapi délelőtti beszélgetőkör folyamán közösen köszöntjük egymást; megbeszéljük, hogy ki hiányzik és, hogy mi fog történni aznap.

Annak érdekében, hogy a gyermekek jobban tudjanak tájékozódni térben és időben, beszélgetünk arról, hogy milyen nap van ma, melyek a hét napjai, milyen hónapot írunk, és milyen évszak van. Ez utóbbiakat vizuálisan is szemléltetjük a külön erre tervezett táblácskán. Mindezek mellett alkalom adódik arról is beszélni, hogy mely gyermekek hiányoznak, hányan vagyunk összesen, hány fiú és lány van csoportunkban. Gyakran mesélnek ilyenkor magukról is az óvodások, örömmel nyílnak meg kortársaik előtt, ennek során észrevétlenül tanulják meg magukat jobban kifejezni. Egy dallal záródik a beszélgetés, majd a csoport leül az asztalhoz közösen gyümölcsöt fogyasztani.
Változatos gyakorlási lehetőségek biztosításán túl a gyermekek aktív szókincsének bővítését segíti a játékos nyelvi fejlesztés, melyet heti egy alkalommal német anyanyelvű pedagógus biztosít a tanköteles gyermekek számára.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a német kisebbség kultúrája és nyelve iránt,
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket német nyelven tudja közvetíteni,
- A gyermek képes a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések megértése, kérések teljesítése, válaszadó szerepének betöltése),
- Nagy számban ismer német nyelvű, ill. a német nemzetiség kultúrájából merített dalokat, verseket, mondókákat és játékokat,
- Egyéni képességeinek megfelelő mennyiségű passzív szókinccsel rendelkezik,
- Ismer néhány német nemzetiségi szokást, hagyományt, tiszteli és becsüli őket.

3.4.1.7 A szülőkkel való kapcsolat

Az óvodai nevelés szoros együttműködést kíván a családokkal. A szülők és az óvónők közt naponta jelen van az információcsere gyermekük nyelvi fejlődéséről és tapasztalatainkról, de a fogadóórák keretein belül részletesebben is tájékoztatjuk őket ezekről. Csak akkor lehet sikeres egy gyermek nyelvi fejlesztése, ha a pedagógusok és a szülők szoros együttműködésben vannak egymással, hiszen a nyelvi kompetenciák több mint három éven át alakulnak teljesen ki.

Projektjeinket minden alkalommal dokumentáljuk, így a szülők nyomon követhetik a tanult énekeket, verseket, mondókákat. Az ezzel kapcsolatos gyűjteményeket le is fényképezhetik.

Az óvodai hagyományok mellett nagy hangsúlyt fektetünk a német és más nemzetek szokásainak megőrzésére is. Ezeket az ünnepeket a magyar tradíciókkal igyekszünk kombinálni, mely alkalmakra a szülőket mindig szeretettel várjuk.

Könyvtárunkból, mely a „hozz egy könyvet, vigyél egy könyvet” elven alapszik, naponta kölcsönözhetnek ki könyveket.

A szülők tanévenként legalább kétszer – előzetes időpont egyeztetés után – tájékoztatást kapnak gyermekük nyelvi fejlődéséről.

3.5. Az átmenet elősegítése a családból az óvodába, az óvodából az iskolába

Az átmenetek megtervezése otthonról az óvodába, óvodából az iskolába tervszerű és a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően tervezett.
A beszoktatásra vonatkozó koncepciót a szülővel való egyeztetés után alakítjuk ki. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek hospitálásra, a gyermek igényei szerint. Nyílt délelőttök, délutánok, közös családi kirándulások szervezésével egész évben lehetőséget keresünk és biztosítunk a gyermekek – szülők – óvodapedagógusok – alkalmazottak közti együttműködésre. A szülői kör speciális összetételét kihasználva, közös projekteket tervezünk (pld. multikulturális projekt, stb.). Az óvoda és iskola közötti átmenet zökkenőmentes megoldására együttműködési tervet készítünk az iskola pedagógusaival. A „Vorschule" óvodapedagógusai és az általános iskolai tanítók megtervezik az átmenet részleteit, esetleges problémákra megoldást keresnek. A közös munka minőségét, belső továbbképzésekkel, közös programok szervezésével fejlesztjük. Az iskolával való kapcsolat részleteit a „Vorschule" programja tartalmazza.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Személyi feltételek

1. Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

feladatkör	létszám (fő)
óvodapedagógus	10
dajka	4
takarító	1
óvoda titkár	1

A német nyelvi nevelést folytató kétnyelvű csoportjainkban a nevelő oktató tevékenységet német nemzetiségi, főiskolai végzettséggel, felsőfokú nyelvvizsgával rendelkező óvodapedagógus (aki a gyermek első és másod nyelvét is beszéli) a magyar nyelvet képviselő társával együtt végzi, így valósul meg az igazi kétnyelvűség.

3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. Feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
7. Az óvodai nevelőmunka eredményességét kétnyelvű fejlesztőpedagógus,

gyógypedagógus, logopédus és pszichológus segíti.
8. Az óvoda nem pedagógus munkatársai a nevelőtestülettel összehangolt munkát végeznek.

4.1.1 Személyi feltételek fejlesztése

Az intézmény továbbképzési tervvel rendelkezik, mely az óvodapedagógusok képzését folyamatosan támogatja. A hét évenkénti továbbképzéseken túl a helyi specialitásokhoz elengedhetetlen szakmai tudás megszerzését is támogatjuk. A továbbképzéseken szerzett ismereteinket tovább adjuk. A pedagógus személyiség fejlesztése és képzése fontos, ezért pénzügyi tervezéssel is segítjük

4.1.2 Belső szakmai fejlesztés

Nagyon fontos a pedagógiai célok egységes értelmezése.
A nevelőtestületen belül kölcsönös hospitálás, tervszerű szakmai információcsere, konzultáció zajlik. Az iskolaelőkészítő foglalkozásokat vezetők szorosan együttműködnek, heti rendszerességgel találkoznak az elsős tanítókkal. Kollegák közti és iskola típusok közti együttműködés és konferenciák szervezése is az éves terv része.

4.1.3 Csapatépítés

Az intézmény működési koncepciójának, nevelési–oktatási feladatainak meghatározása, kidolgozása, a nevelőtestület közös feladata. A munkatársak egymás közti megnyilvánulása mindig udvarias, tiszteletteljes és együttműködő legyen. Egymás munkakörének és munkájának megbecsülése, a hatáskörök megtartása elengedhetetlen a sikeres munkához. A kooperatív munka-folyamatok tervezését és végrehajtásának feltételeit az óvodavezetés támogatja, melyhez megfelelő eszközöket, körülményeket biztosít. A hatékony együttműködés érdekében rendszeresen tartunk problémafelvető megbeszéléseket, szakember által vezetett csapatépítő tréning szervezése tervben van.

4.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, mozgás- és játékigényük kielégítését, és harmóniát árasztó színekkel, esztétikus formákkal, anyagokkal vegye körül a gyermekeket.
A csoportszobák berendezése, felszerelése tükrözi a két kultúra sajátos, jellemző jegyeit, mely elősegíti, hogy a gyermekek nyitottá váljanak más kultúrák iránt. A nyelvi fejlődés elősegítésére mindkét nyelven számos gyermek könyv, szemléltető eszköz, képeskönyv, társasjáték, CD, mesefilm áll rendelkezésünkre.
A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda egyidejűleg biztosít megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak és teremt lehetőséget a szülők fogadására.
A kétnyelvű nevelést, illetve a kommunikációs készség fejlesztését szolgáló játékok és

eszközök rendelkezésre állnak; a különböző képességfejlesztési területek eszközszükségletének változatosságához nagyban hozzájárul az óvodapedagógusok kreativitása.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
A kétnyelvű óvodai nevelés heti váltásban valósul meg, mely során az óvodapedagógusok a feldolgozásra kerülő témaköröket egymásra építve mindkét nyelven közvetítik.
A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai közösen alakítják ki.
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező, saját szerkesztésű dokumentumok szolgálják.
Intézményünk inkluzív programjának keretein belül készült Iskolakészültségi diagnosztikai anyag segítségével nagy pontossággal megállapítható mikor optimális a tanköteles korú gyermekek iskolakezdése.

4.4 Az óvoda kapcsolatrendszere

4.4.1.Óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
Kapcsolattartás formái:

- A szülők tájékoztatása a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, fejlődési jellemzőiről, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum alapján.
- Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe.
- Felvételi beszélgetés – kölcsönös információ átadás, házirend.
- Nyílt napok, nyílt délelőttök. Bepillantás az óvoda mindennapi életébe, óvodai

tájékoztató az érdeklődőknek.
- Szülői értekezletek
- Az új szülők részére tájékoztató szülői értekezlet, melynek során benyomásokat szereznek az óvodáról, az óvodai életről. Megismerkednek az óvoda nevelési programjával, informálódnak a gyermekek játékba ágyazott tevékenységeiről. Tájékoztatjuk a szülőket a beszoktatás lehetőségeiről, a házirendről.
- Csoport szülői értekezletek: A hagyományos óvodai szokásrend, a nevelési célok bemutatása, az óvoda és a család együttnevelésének elvei.
- Egyéb témájú szülői értekezletek: Segítő szándékkal szerveződnek. Ismeretnyújtó, tájékoztató, amely az egyéni fejlesztést segíti. (Szakemberek: logopédus, gyermekorvos, tanítónő, gyógypedagógus).
- Fogadóóra: A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a gyermekek nyelvi fejlődéséről, tapasztalatainkról. Lehetőséget biztosítunk négyszemközti beszélgetésre, ahol őszintén tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről. Hiszen a gyermekek sikeres nyelvi fejlődése csak a szülőkkel történő együttes, legalább három éven át tartó fejlesztési folyamat során valósul meg.
- Játszódélelőttök (nyílt nap): A szülő nem csak passzív nézője a nevelési folyamatnak, hanem gyermekével együtt tevékenykedik, megérzi és megérti az óvónő nevelési törekvéseit.
- Szülői munkaközösség: Ismerjék meg a szülők a tisztséget betöltő tagokon keresztül az óvoda nevelési koncepcióját, együttműködésük fontosságát. Az éves munkatervben megfogalmazott feladatok együttes megvalósítása a tevékenységekben teszi élővé a kapcsolatot.
- Szülők által szervezett Bolhapiac
- Az együttműködést gazdagító tevékenységek, közös ünnepek

Térítésmentes szolgáltatásaink:
- Logopédia: Heti két alkalommal német és magyar anyanyelvű logopédus foglalkozik beszédhibás gyermekekkel.
- Fejlesztőpedagógiai foglalkozás, heti rendszerességgel a tanulásban akadályozott, illetve beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek számára.
- Balett: heti rendszerességgel, tehetséggondozás
- Ovi-Foci: heti rendszerességgel; tehetséggondozás
- Játékos nyelvi fejlesztés heti rendszerességgel
- KRESZ: heti rendszerességgel; tehetséggondozás
- Lego-Matek: heti rendszerességgel; tehetséggondozás
- Kis felfedezők: heti rendszerességgel; tehetséggondozás
- Néptánc: heti rendszerességgel; tehetséggondozás

4.4.2. Az óvoda külső kapcsolatrendszere

- Az óvoda és az általános iskola közötti megfelelő együttműködés előkészíti a gyermekek iskolakezdését és segíti az óvoda-iskola közötti átmenet megkönnyítését.
- Iskola pszichológus
- Az Audi Hungaria ÁMK Könyvtára
- Mobilis
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Egészségügyi intézmények: védőnő, gyermekfogászat, Lurkó Alapítvány.

Figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését, és segítséget nyújtanak a rejtett betegségek feltárásában.

- Német Kisebbségi Önkormányzat: Az önkormányzat által szervezett ifjúsági programokon való részvétel, kórusokkal való kapcsolat keresése, idős emberek felkeresése, meghívása óvodai ünnepségeinkre.
- A fenntartóval való kapcsolat: rendszeres megbeszélések. Óvodánk hagyományos ünnepein való részvétel, jelenlét.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

5.1 Játék

A játék a gyermekkor egyik legfontosabb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék során a gyerekek az őket körülvevő világot az összes érzékükkel tapasztalják meg, és aktív próbálkozásokon, valamint változatos és játékos ismétléseken keresztül élik meg. Elsődleges feladatunk, hogy a játéktevékenység során időt, teret biztosítsunk arra, hogy a gyerekek önálló felfedezéseket tegyenek.

Célunk:
A játék az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége, amelyet minden külső céltól függetlenül magáért a tevékenységért végez és örömszerzés kíséri. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában tagolja, rendezi, így a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenység. A gyermek a játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezáltal hatással van az értelmi képességek. Biztosítani kell a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését

Feladataink:

- Nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott, biztonságos légkört teremtünk a felszabadult játék kialakulásához.
- A csoportbontások során is lehetőséget biztosítunk gyermekeinknek, hogy olyan döntési helyzetbe kerüljenek, mely során önállóan, szabadon választhatnak

tevékenységek közül.
- Gondoskodunk az optimális játszóhely és idő megteremtéséről.
- Az óvónő felügyelete mellett megteremtjük a feltételeket a spontán játék kialakulásához, egyes esetben tervezzük az irányított játékot is
- Figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- A játékeszközök megválasztásánál szem előtt tartjuk a jó minőségű, esztétikus, sokoldalúan felhasználható, lehetőleg természetes anyagból készülő játékokat.
- Lehetőséget teremtünk a kreativitást, és gondolkodást segítő eszközök-anyagok használatára, a játékfajták magasabb szintre emeléséhez.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvónők szívesen játszanak együtt a gyerekekkel.
- Az óvodánkban a szabad játék túlsúlya érvényesül.
- Olyan helyzeteket teremtünk, amelyek késztetik a gyermekeket a folyamatos beszédre (bábozás, dramatizálás, beszédfejlesztő játékok).
- Mindennapi játék során felkeltjük a német nyelv iránti érdeklődést. A játékon keresztül ismertetjük meg a gyermeket a nemzetiségi hagyományokkal.
- Érzelmi biztonságot nyújtunk a nyelv elsajátítása közben.
- A közvetlen, nyugodt hangvétel, a megengedő attitűd, az empátia, a személyes bánásmód, készség az együttműködésre, pozitív beállítódás, a gyermekek játékérdeklődéséhez, játékigényéhez való alkalmazkodás.
- Ismerkedés német nemzetiségi gyermekjátékokkal.

A játéktevékenységen keresztül a spontán és irányított játékos tanulás, a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése:

A gyermekekben felmerülő, őket foglalkoztató kérdésekre, ötletekre spontán módon alapozunk, érdeklődésükre építkezünk. A tervezett foglakozásoknál figyelembe vesszük az aktuális játékszituációkat, és abba ágyazzuk az észrevétlen, indirekt tanulási lehetőségeket. A játék integráló szerepét használjuk fel, hiszen miközben a gyermekek játszanak, megvalósulnak azok a kezdeményezések, amelyekből kialakulnak a játékos tanulás szervezett helyzetei. A gyermek a játékos cselekvéssel jut el a felismerésig. A játszva tanulás érdekében sok képességfejlesztő játékot kezdeményezünk. Különböző mozgást, téri észlelést, szociális érzékenységet, kommunikációs képességet fejlesztő játékokba vonjuk be a gyermekeket. Az egész játékot áthatja a kétnyelvű nevelés óvodánkban, mert a játékon keresztül érjük el a leghatékonyabban a nyelv szituatív tanítását. A gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével rendszeres mindkét nyelv szituatív gyakorlása. A magyar – német nyelv folyamatosan, párhuzamosan, egymást kiegészítve hat a gyermekekre. A játékidőben a kötetlen beszélgetés teremti meg a lehetőségét annak, hogy a gyermekek minél többet hallják a hétköznapokban használt német nyelvet. Bábokkal, gesztikulációkkal, szemléltető eszközökkel, könyvekkel, utánzásokkal tesszük érthetővé ezeket a helyzeteket.

Olyan német nyelvű játékok szervezésére törekszünk, melyek mindig megegyező szavakat, kifejezéseket igényelnek. Ezáltal ismerkednek a nyelv hangzásával kiejtésével. Későbbiekben pedig önmaguk is használni tudják azokat, értik jelentésüket. Egyes játékszituációkban a már megismert szavakat, mondatokat elevenítjük fel a gyerekeknek. A játékhoz német mondókával is alkalmazunk. Fontos, hogy a nyelvet ekkor sem tanítjuk, hanem, mint az anyanyelvet, szoktatjuk, mondogatjuk. Fontos, hogy a német kifejezéseket magyarul is hallják a gyerekek,

tudják annak értelmét. A játékidő az óvodapedagógus számára lehetőséget biztosít a személyre szabott egyéni fejlesztésre, gyakorlásra

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A környezetükben megfigyelt, tapasztalt jelenségeket képesek feldolgozni és újra alkotni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték,
- Képesek kitartóan, hosszú ideig egy témában játszani
- Önállóan kezdeményeznek szerep és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, egymáshoz és a szabályokhoz tudnak alkalmazkodni. Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, a konfliktusokat megoldják.
- Játékuk közben megjelennek a kialakult társas viselkedési szabályok,
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak,
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).
- Kialakul az együtt játszás igénye,
- Német nyelvű játékokat is kezdeményeznek, eljátszanak

5.2 Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. .). Elsődleges szerepet kap az óvodánkban a mindennapi élő mese, vers. Megteremtjük a mesemondás alkalmait, a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokat (pl.: gyertyagyújtás, éneklés), így biztosítjuk a kedvet és a megfelelő körülményeket. Arra törekszünk, hogy minél többet

meséljünk, verseljünk, mondókázzunk, mert így mimikánkkal, gesztusainkkal, hangunkkal élővé tudjuk tenni a mesét, verset, személyes kontaktust tudunk kialakítani és fenntartani a gyermekekkel
A kiválasztott irodalmi anyagban jelentős szerepet kapnak a magyar és a német, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek, népi mondókák, gyermekjátékok, magyar népmesék és németnyelvű egyszerű mesék, s amelyeken keresztül megismertetjük a gyermekeket a magyar és német nyelv gazdagságával, szófordulataival. A németnyelvű rövid mesék által bővül szókincsük, az ismétlődő mondatmodellek rögzülnek, változatos kifejezésekkel ismerkednek meg.

A változatos módon elkészített speciális szemléltetőeszközök segítik a megértést, a nyelvi zeneiség, kifejezésformák, állandósult szókapcsolatok elsajátítása a kétnyelvű nevelés fontos eleme. A német nyelvű mondókákat közösen mondogatjuk, ügyelve a helyes kiejtésre. Szemléltető eszközt használunk minden új, bemutatásra szánt mondókánál, versnél. A meséknél képi feldolgozást használunk, hiszen a mese tartalmára egyébként csak a hangsúly, hangerő, hangszín játékából következtethet. Olyan előadásmódot követel meg, amely a szöveg megértése nélkül is élményt nyújt a gyermekeknek.

Célunk:
A gyermekek érzelmi biztonságának megadása, az irodalmi érdeklődés felkeltése, az önkifejezés megalapozása, a nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése. Az irodalom nyújtotta élmény az érzelmeken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Minden korosztálynak nagy szüksége van az irodalmi élmény biztosítására. Az irodalmi nevelésben érzelmi, értelmi, erkölcsi, anyanyelvi nevelési feladatok sorozata érvényesül.

Feladataink:
- A gyermekek irodalomhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítása,
- A nyelvi érintkezés formáinak kialakítása, a gyermekek aktív bekapcsolása a verbális tevékenységbe,
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása, s ez által a gyermek ízlésvilágának, esztétikai fogékonyságának formálása
- Felkeltjük és mélyítjük a kisebbségi és az anyanemzet gyermekirodalma iránti érdeklődést.
- A mesélés, verselés nyelvezetének segítségével fejlesztjük mindkét nyelv esetén a gyermekek anyanyelvi készségeit: helyes és szép kiejtését, megfelelő hangsúlyozását és beszédritmusát, kifejezőkészségét, bővítjük szókincsét.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek mindkét kultúra irodalmi alkotásain keresztül tájékozódjanak a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyairól, az emberi viselkedési formáktól, és így fejlődjön erkölcsük és magatartásuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:
- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, mondókákat, rigmusokat,
- Szeretik és igénylik a mesemondást, részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Mesekönyveket önállóan nézegetik, hozzájuk kapcsolódó szöveget, képolvasást, magyarázatot összefüggően mondanak. A játék tartozékaiként verset, mondókát az alkalomhoz illően önállóan mondanak

- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk szórakoztatására,
- A folytatásos művek szálait összekötik,
- Megjegyzik a mese, vers érdekes szólásait,
- Segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában.
- Ismerik és el tudnak mondani néhány német nyelvű mondókát, versikét, verses mesét.

5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Célunk:
A gyermek éneklési kedvének felkeltése, a zenei anyanyelv megalapozása. Az ének-zene, énekes játékok gyermektáncfelkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják esztétikai érzéküket, ápolják hagyományainkat. A mindennapi zenei élmény nyújtásával felfedezik az éneklés örömét, a mozgás szépségét. A hallásfejlesztés és ritmusérzék fejlesztés komplexen érvényesülhet a mozgással kísért énekes játékoknál. A gyermekeknek az éneklés örömet szerezzen, belőle társas éneklés, társas zenélés, bontakozzon ki, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladataink:
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás.
- Képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás kialakítása,
- Zenei élményhez juttatás, változatos dallamfordulatok kiválasztása,
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek zenei önkifejezésmódjára, gyakorlására.
- A játszódélelőttökön a szülőket is bevonjuk a különböző dalos játékokba.
- Nemzetiségi gyermekdalok, énekes játékok, nemzetiségi gyermektáncok megismertetése, életkori sajátosságuknak megfelelően, tánclépések elsajátítása

A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kihasználjuk, a gyermek óvodába lépésének pillanatától az eltávozásig. A jó zenei légkör átszövi az egész napot. Énekejünk, dúdolgatunk a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása vagy éppen megváltoztatása céljából. Spontán kialakult játékhelyzetekhez kapcsolódhat, kezdeményezhetik a gyermekek vagy az óvónő. A csoportokban mindig rendelkezésre áll néhány ízléses szép kivitelezésű eszköz, hangszer, azokat bármikor kedvük szerint használhassák (fejdíszek, szoknyák, mellények, botok, ritmushangszerek stb). Bizonyos tevékenységébe énekszóval vonjuk be a gyerekeket. Az alkalomhoz kötődő magyar-német mondókákkal, dalos játékokkal bővítjük a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit. Az ünnepvárásokat és a készülődés hangulatát énekléssel, zenéléssel tesszük

meghitté. Ünnepeinket színesítjük óvónői hangversennyel és hagyományőrző táncos játékokkal, koncertekkel. A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat jelent a gyermeknek. Óvodánkban a szülőkkel való szoros együttműködésnek köszönhetően lehetőség nyílik, hogy különböző hangszereket bemutassunk a gyermekeknek. Az óvodai zenei nevelés egyik legfontosabb eleme a néptánc, illetve a gyermektán. Lehetőséget teremtünk, hogy megismerkedhetnek a gyermekek a magyar és német nemzetiségi népszokásokkal, népi játékokkal és egyszerűbb tánclépésekkel. A gyerekek életkorának és képességeinek megfelelően összeállított koreográfiával színesítjük óvodai ünnepeinket, városi szintű rendezvényeinket. Az anyagot népdalok, más nemzetek, a magyarországi német kisebbségek zenéi, kortárs zenék, és műdalok alkotják, alkalmanként élő előadásmódban, hangszerkísérettel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek önként, belülről fakadó késztetésként énekelnek.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, magas-mély éneklés közötti különbséget egyedül is képesek érzékeltetni Belső hallásuk kifejlett, dallambújtatásra, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát,
- Biztosan tudnak 6-8 mondókát, legalább 10 dalt, énekes játékot.

- Egyszerű táncos mozgások elemeit ismerik
- Térformák kialakítására, visszaalakítására esztétikusan képesek.
- Dalokhoz egyszerű játékokat, mozgást kitalálnak.
- Élőzenét, népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgatják, örömet jelent számukra a zene.
- Szívesen énekelgessék a megtanult német nyelvű dalocskákat.
- Tudjanak néhány nemzetiségi gyerektáncot, annak lépéseit a játékukban is felhasználják
- Tudnak német gyermekdalokat énekelni, ritmushangszerekkel kísérni

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Óvodánk a MINT-program keretében számos intézményen belüli kiállítást szervez az egyes projekt témák lezárásaként, mely még inkább cselekvésre, alkotásra, változatos technikák, eszközök kutatására ösztönzi a gyermekeket.
Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi

gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
Változatos technikák megismerésével, alkalmazásával, az eszközök, műveletek, folyamatok mindkét nyelven történő megnevezésével gyarapszik a gyermekek aktív szókincse.

Célunk:
A gyermekek tér-, forma- és színképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Ennek eredménye a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes, én tudattal rendelkező és önelfogadó gyermek nevelése.

Feladataink:

- Ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, biztosítani, változatos eszközöket, élményt, tapasztalatot adni. Lehetőséget biztosítani a technikai ismeretek elsajátítására, kialakítani a gyermekben az alkotásra, kreatív önkifejezésre történő igényt
- A látó, érzékelő rendszer, keresztcsatornák, térpercepció, testséma, alaklátás és formaállandóság, a nagy és kis mozgások fejlesztése, manuális érzékelés, finommotoros mozgás, színészlelés fejlesztése,
- A gyermeki alkotásvágy felébresztése és belső képi világának fejlesztése
- A gyermekek téri, formai és színképzetének gazdagítása
- Sokféle technikai lehetőség bemutatása.
- Közös élményt nyújtó megfigyelési alkalmakat szervezése, melyek a felfedezés lehetőségeit is magukban rejtik.
- Biztosítjuk az emlékképek, élmények és megfigyelések a fantáziaműködés térbeli és képi megjelenítésének sokféle lehetőségeit.
- Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni-rajzolni, festeni, mintázni - azokat az esztétikai élményeket, tárgyakat, személyeket, jelenségeket, amelyek számukra örömet okoznak, szépek, érdekesek, fontosak. Ezzel fejlesztjük képi gondolkodásukat, segítjük őket az alkotás örömének megtapasztalásában.

Óvodánkban fontos helyet kap a vizuális nevelés, mert ez a gyermek egyik legfőbb önkifejező tevékenysége. A gyermekek által bármikor elérhető eszközök lehetőséget nyújtanak számukra, hogy kedvük, igényük szerint válasszák meg, és használják a kreatív alkotáshoz szükséges eszközöket.
Megismerkednek az anyagok sokféleségével, azok felhasználhatóságával, kombinálásával. Séták, kirándulások alkalmával törekszünk a természet kincseit összegyűjteni, s ezeket mindennapi tevékenységünk során felhasználni. Az otthonokban már kevésbé használatos eszközöket (dobozok, kupakok, papírtörlő tekercsek, flakonok, stb.) a mindennapi alkotó tevékenységeinkhez igyekszünk felhasználni, ezáltal is példát mutatni a környezettudatos magatartás elsajátítására. Az alkotás során a gyerekek örömmel érvényesítik saját ötleteiket, találékonyságukat is, hiszen valami sajátos újat alkotnak. Az elkészült munkákat gyűjtjük, gyakran kiállítást szervezünk, hogy a szülők is nyomon követhessék gyermekeik munkáját és fejlődésük menetét. Hangsúlyos szerepet adunk közvetlen környezetünk nemzeti és német nemzeti jellegű alkotásainak, szín és formavilág, technika és anyag otthont idéző, nyugalmat és harmóniát árasztó tárgyainak. Ezeket gyűjtjük, védjük, otthonossá tesszük óvodánkat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megjeleníteni.
- A rendelkezésükre álló tér alakításában ötletesek, célszerűek,
- Tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában vannak, főbb formai jellemzőket megneveznek.
- A képi kifejezés változatos eszközeit készségszinten alkalmazzák.
- Színhasználatuk valóságnak megfelelő, formaábrázolásuk változatos, arányok, egyensúly és térbeliség létrehozására képesek.
- Emberábrázolásuk részletező, mozgásábrázolással próbálkoznak.
-
- Önállóan díszítenek tárgyakat, bátran használják a színeket,
- Formaábrázolásuk változatos, próbálkoznak az egyszerű mozgások jelzésével,
- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek és önállóan alkalmazzák a technikai eljárásokat,
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezők,
- Megismerkednek a kisebbség kulturális emlékeivel.
- Használják a különböző használati tárgyak, színek német neveit.
- Németül is értik az ábrázolás eszközeire és technikáira utaló kifejezéseket.
- Megnevezik az egyszerűbb ábrázolt formákat és színeket

5.5 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok során alkalmazott szaknyelv, utasítások, állandó kifejezések használata elősegíti a gyermekek aktív szókincsének fejlődését.

Célunk:
A nevelési folyamatban a mozgás a gyermekek egészséges testi fejlődését, az életkori és természetes mozgásigény kielégítését, személyiség egészének fejlődését szolgálja.
Legfontosabb a mozgás megszerettetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása a gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
További célunk a nagymozgások, finommotorika, szem-kéz-láb koordináció, az egyensúlyozás képességének fejlesztése.

Feladataink:

- Tapasztalatokat szerzünk a gyermekek mozgásfejlettségi szintjéről és a családok mozgáskultúrájáról.
- Megteremtjük a feltételt a mozgásszükséglet kielégítéséhez.
- Tervezünk és kezdeményezünk mozgásos játékokat.
- Figyelemmel kísérjük a betegségből visszatérő gyermekek állapotát.
- Tudatosan szervezünk testnevelés foglalkozásokat.
- A rendszeres mozgás iránti igény felkeltésével az egészséges életmód kialakítására törekszünk.

Hangsúlyt fektetünk a gyermekek életkori sajátosságaiból fakadó természetes mozgásigény kielégítésére, mozgáskészségeik fejlesztésére. Mindennap lehetőséget nyújtunk a gyermekeinknek a mozgásra. Lehetőség szerint kint tartózkodunk a tágas, jó lehetőségekkel ellátott udvaron. Az udvarunk füves területeit kihasználjuk futásra, gurulásra, labdajátékokra, mászókáinkat mászásra, függeszkedésre, az egyes izomcsoportok célzott erősítésére. Testnevelés foglalkozásaink során nagymozgásokat gyakoroltatunk, jártasságokat, készségeket alakítunk úgy, hogy összekapcsoljuk a természetes mozgásokat (járás, futás, ugrás stb.) céltudatos, fejlesztő gyakorlatokkal is. Tornaszobánkban mind a spontán, mind a kötött, szervezett mozgásra lehetőségük van gyermekeinknek. Sportfelszereléseinket állandóan bővítve (padok, bordásfal, karika, Body roll hengerek, különböző típusú labdák, egyensúlyozó szerek, stb.) igyekszünk változatosabb eszközökkel és mozgásformákkal fejleszteni gyermekeinket.
Az óvoda által kínált délutáni programokon (Ovi Foci, Balett, Síelés, néptánc) szakszerű vezetés mellet speciális mozgásformákat sajátíthatnak el gyermekeink.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartók a mozgásos játékokban,
- Téri helyzetben tudnak tájékozódni, ismerik az irányokat,
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartók,
- Ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Mozgásuk összerendeződött.
- Erőnlét, egyensúlyérzék, ritmusérzék kifejlődött. Kitartóan képesek a feladatok elvégzésére: futás, járás, egyensúlyozás, irányváltoztatás, téri tájékozódás, térben mozgás, eszközös játékok, kúszás, ugrás.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással, önálló szervezéssel vannak jelen.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni,
- Betartják a szabályokat a verseny és ügyességi játékoknál, megértik az egyszerű vezényszavakat.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése a MINT-koncepció jegyében

A gyermekek a születésüktől kezdve problémamegoldók és lelkes föltalálók. Tele vannak kíváncsisággal és fel akarják deríteni a környezetüket. A gyermekek folyamatosan megfigyelnek: más gyerekeket, a környezetet, a felnőtteket. Abból, amit látnak és abból, amit már tudnak és megtapasztaltak, próbálják a világot megmagyarázni.
A tudományokkal és a technikai kérdésekkel való foglalkozás előmozdítja a különféle kompetenciaterületek fejlesztését, mint a finommotorika, az absztrakt gondolkodás vagy a kreativitás. A gyerekek már egészen korán bámulatos képességeket birtokolnak az észlelés és a gondolkodás terén. Kapcsolatba lépnek az őket körülvevő környezettel, amelyben megfigyelnek, összehasonlítanak és kutatnak. A képzési , oktatási folyamatok manapság aktívak, melyekre a cselekvésen, érzékelésen, érzéseken, gondolkodáson és értékelésen keresztül a gyermeki megértés belülről irányított folyamatai jellemzők.

A gyermekek szeretnek kutatni, felfedezni, kísérletezni és kipróbálni magukat különböző projektekben. Pontosan az olyan területeken, mint a matematika, informatika, természettudományok, és a technika (német betűszóval: MINT), számos lehetőség kínálkozik minderre. Az óvodai és az iskolába készülő életkorban ez a képzési terület leginkább arról szól, hogy a gyermekeknek engedjük, hogy minél több saját tapasztalatot szerezzenek és lehetővé tegyük számukra, hogy egy pozitív hozzáállás alakuljon ki bennük a matematikai és a természettudományos témák iránt. A természettudományos kísérletek során a gyerekek követik a saját természetes kíváncsiságukat, felfedezik a természet alapvető jelenségeit és kitartóan tanulnak a saját tapasztalatuk alapján. Játszva értik meg lépésről, lépésre a számok és a formák világát, illetve így tanulnak meg fizikai összefüggéseket is megérteni, a digitális médiával kapcsolatos tapasztalatokat szerezni. A különféle játéklehetőségek, és a különböző izgalmas eredményekkel kecsegtető projektek felébresztik a kipróbálásban, a felfedezésben és a tanulásban rejlő örömöt.

Célunk:
A közvetlen és tágabb környezet megismertetése, a gyerekek pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti, tárgyi, emberi világ értékei iránt. A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket körülvevő tágabb és szűkebb természeti és társadalmi környezetből tevékeny módon, olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A környezet megismerése során birtokába jutnak matematikai tartalmú tapasztalatoknak. A MINT-képzés célja, hogy a gyermekeket a matematika, informatika, természettudományok és a technika iránt lelkesítse, valamint az e tudományokban meglévő érdeklődést ébren tartsa.

Feladataink:
- Felkeltjük és fenntartjuk a gyermekekben a természeti környezet iránti érdeklődést.
- Elmélyítjük a természet iránti szeretetet.
- Folyamatos lehetőséget, alkalmat biztosítunk a tapasztalatszerzésre,

kísérletezésre, felfedezésre.
- Számba vesszük a külső világ befogadásával összefüggő személyiségjegyeket.
- Építünk a gyermek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére.
- Kedvező helyzeteket teremtünk tapasztalatok szerzésében, az élmények gyűjtésében.
- Megismertetjük a gyermeket a helyi szokásokkal, a szülőfölddel, a néphagyományokkal, a családi és tárgyi kultúra értékeivel, a német nemzetiségi hagyományokkal.
- Hatunk az érzelmi erők fejlődésére, s mindkét nyelv szókincsgyarapítására.
- A környezet külső világ megismerése alkalmával matematikai ismeretekhez juttatjuk a gyermekeinket és azokat a tevékenységekben alkalmazzuk.
- Felhívjuk a figyelmet a környezetvédelemre.
- Ébren tarjuk a gyermekek érzékenységét a környezetbarát és környezettudatos életmód iránt.
- Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.
- Átgondoljuk azokat a lehetőségeket, amelyek a külső-belső érzésekkel, különféle érzékszervekkel közvetítik a valóságot.

5.6.1 Természettudományos ismeretszerzés

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az örömteli, élvezetes játékos megtapasztalása, felfedezése valami újnak, valami izgalmasnak, felélénkíti a tanulási folyamatokat. Nem mindig a végső eredmény elérése a cél, sokszor maga az oda vezető út sokkal inkább izgalmas a gyermek számára.

A felfedezés részlépései a következők:

1. kérdések felállítása a természetre vonatkozóan
2. ötleletek és feltételezések gyűjtése (hipotézisek)
3. kipróbálás és a kísérlet elvégzése (végrehajtási fázis)
4. megfigyelés és jellemzés
5. az eredmények dokumentálása
6. az eredmények kifejtése (végkövetkeztetések levonása

Mindig arra törekszünk, hogy a gyermekek természeti jelenségekkel kapcsolatos tapasztalatokat ismerjenek meg, melyeket és ezek következményeit a mindennapi nyelv segítségével képesek legyenek leírni, jellemezni. Arra a kérdésre, hogy “Miért van ez így és így?” megtalálják a válaszokat, hogy “ ….azért, mert…”. A kérdések által ösztönözve felülvizsgálják a hipotéziseket, feltevéseket. Az egyedi helyzetek kíváncsivá teszik a gyerekeket, abba az irányba terelik őket, hogy további kérdéseket

tegyenek fel és újabb vizsgálatokra ösztönzi őket. Emellett a gyermekek megismerik és megélik a saját testüket az adott tevékenységen belül. A koordinációs képességek gyakorlása és a motoros képességek pallérozása nagyok sok természettudományos kísérletben központi szerepet kap. Például: földigilisztákat a vizsgálathoz óvatosan felemelni, pipettákkal dolgozni vagy távolságokat mérni. Az észlelés is megkülönböztetett szerepet kap a kísérletezés során. A gyerekek összpontosítva figyelnek, és gyakorolják a pontos megfigyelést. Mindeközben összefüggéseket és törvényszerűségeket ismernek meg. A természettudományos kérdések feltevése ösztönzi a gyerekeket arra, hogy játszva és vizsgálódva koncepciókat, feltevéseket építsenek fel, továbbá különböző elképzeléseken elmélkedjenek és ezeket tovább fejlesszék. Az olyan kérdések, mint, a “Miért van ez így?” vagy a “Mire szolgál ez?” hozzájárulnak a világképük differenciálódásához. A nyelv és a kommunikáció pedig nélkülözhetetlen eszköze annak, hogy a gyerekek a világot valamiképpen jellemezni tudják azáltal, hogy az élményeiket, tapasztalataikat és érzéseiket szavakba foglalják. Bővül a szókincsük és a kifejezőképességük is megerősödik. A fantázia és a kreativitás megléte előfeltétel az észlelt jelenségek értelmezésének, a feltevések felülvizsgálatának, továbbá a szokatlan nézetek, megoldások kifejlesztésének. A gyerekek tanulnak a játék, a felfedezés és a megtapasztalás során.
A kutatási témák kapcsolódnak a hétköznapokhoz, a gyermeki javaslatokhoz, ötletekhez, illetve az aktuális óvodai projekthez. Majdnem minden olyan dolog alkalmas, amit a gyermekek a saját maguk által megélt világból ismernek. Pedagógusként törekszünk mindig valami érdeklődést felkeltő jelenséget a csoportba vinni, aminek a segítségével a gyermekeket motiválhatjuk, hogy vegyék elő korábbi ismereteiket, kérdéseiket a tudás-szekrényük mélyéről és osszák meg ezeket velünk. Rendszeresen teremtünk lehetőséget, hogy a különféle természeti jelenségeket odakint a természetben figyeljük meg, vagy egyszerűen az óvoda udvarán, vagy éppen kirándulások, séták során. Természetesen a gyermeki kíváncsiságból fakadóan a gyerekeknek sok-sok kérdés jut eszébe, amennyiben mi, pedagógusok ezt a helyzetet, mint kutatási alkalmat, jól vezetjük.

A legfontosabb alapelvünk a gyermekek „vezetése” során a visszafogottság. A visszafogottság ebben az értelmezésben azt jelenti:

- időt hagyni és adni a felfedezésekhez
- a gyermeki tevékenységeknek bizalmat szavazni
- odafigyelni
- megfigyelni a gyermeki cselekvéseket
- a gyermeki kérdésekhez visszatérni, esetleg kérdéseket feltenni

A pedagógiai személyzet szerepe

Pedagógusként tisztában kell lennünk vele, hogy a gyermekek számára példaképek vagyunk, minden egyes cselekvésünkben és kinyilatkoztatásunkban. A saját hozzáállásunk a természethez, a növényekhez, az állatokhoz, erősen befolyásolhatja a gyermekeket. Jó példát kell mutatnunk a gyermekeknek, hogy miként kell helyesen bánni az élőlényekkel, és mindenekelőtt miképpen kell tisztelnünk őket.

A pedagógus a gyermekekkel közösen zajló kutatási folyamat során, a tanulási folyamatot kísérő, segítő személy. Mindez magában foglalja a pedagógusok számára: a megfigyelést, az ösztönzést, a párbeszédek vezetését, a tudás, ismeretek

megosztását, a beszédpartnerként rendelkezésre állást, a gyermeki megértés megerősítését és a folyamat dokumentálását.
Biztosítjuk a teret, a gyermekek kutatási lehetőségeinek kereteit, melyek kiváló lehetőséget teremtenek számunkra az egyes részképességek megfigyelésére.

Amennyiben képesek vagyunk a gyerekekre és a felfedezőkedvükre elfogulatlanul tekinteni, amennyiben ezt észleljük, megragadjuk és a pedagógiai tevékenységünk bázisaként használjuk, a gyerekeket az érdeklődésükkel és igényeikkel együtt komolyan vesszük, ezekbe a tevékenységekbe velük együtt részt veszünk és haladunk az úton, hogy a kérdésekre válaszokat találjunk, akkor a gyerekek úgy fogják érezni, hogy komolyan veszik őket és elfogadják őket, így képesek lesznek kialakítani a saját képüket a világról. Nagyon fontos ezt a tanulási módszert a gyermekekkel együtt kialakítani, folyamatosan bátorítani őket, hogy egyéni ötleteket valósítsák meg. Így tudjuk a gyermeki kompetenciákat és az önbizalmat folyamatosan erősíteni.

A tér kialakítása

A gyermekeknek akadálytalan hozzáférést biztosítunk a változatos kutatási anyagokhoz. Itt a fantáziának semmi sem szab határt.
A gyermekek a születésüktől fogva kíváncsiak és a világot az összes érzékükkel fedezik fel. Az óvodába járó kisebb gyerekek esetében a különféle anyagok előkészítésével tudunk hozzájárulni ahhoz, hogy sokféle lehetőséget kapjanak a felfedezésre. A gyermekek ebben az életkorban a dolgokat az összes érzékük segítségével fogják fel és ezekre összpontosítanak. Ezért mindenkor elegendő időt hagyunk és adunk a megfigyelésre és az érzékelésre. Természetesen a kutatáshoz az alapvető kutatási eszközök is hozzátartoznak, mint: a nagyítók, pipetták, csipeszek, különféle edények, stb. A helyszín, a tér annak strukturáltságán és berendezésén keresztül kell, hogy a gyerekeket kutatásra csábítsa, így minden csoportunkban kialakításra kerül egy „felfedező sarok”, mely a nap bármely szakaszában valami új alkotására, felfedezésére, kísérletezésre hívja a gyerekeket. Fontos feladatunk, hogy szabályos időközönként megnézzük, megfigyeljük, hogy a felkínált anyagkészlet a gyermekek érdeklődésével összhangban van-e, és esetleg változásokat foganatosítsunk.
Az év folyamán projektjeink lezárásaként kiállítást, bemutató napokat, házi versenyeket szervezünk a mindennapok során a gyerekek kísérletezés során szerzett ismereteiből.
A 2020-2021-es nevelési évtől a nagycsoportosok számára „Kis felfedezők” szakkört kínálunk délutáni foglalkozás formájában, heti egy alkalommal.

5.6.2 Matematikai tapasztalatszerzés

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságrendi és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
A mindennapi tevékenységeinkhez szervesen hozzátartoznak a számok is, tehát a matematikai ismereteket a gyermekek a programjainkba építve sajátíthatják el. Az egész nap folyamán számos lehetőséget kínálunk mi, pedagógusok, a matematikai területen belül megszerezhető alapismeretek elsajátítására (halmazalkotás,

halmazbontás, mérés, összehasonlítás, számlálás, matematikai műveletek végzése, stb.).
A külvilág megismerése során szerzett matematikai ismeretek:

- Tárgyak összehasonlítása mennyiség, forma szerint.
- Csoportosításuk külső jegyeik szerint.
- Összehasonlítás, rész és egész viszonyítása.
- Névutók helyes használata.
- Több-kevesebb becslés.
- Térfogatmérés.
- Bontás, rendezgetés.
- Térbeli relációk gyakorlása, stb.

A 2020-2021-es nevelési évtől a nagycsoportosok számára LEGO-Matematika szakkört kínálunk délutáni elfoglaltság formájában, heti egy alkalommal.

5.6.3 Informatika

Az informatikai szakterületen belül remek együttműködés folyik az általános iskolával. Havonta átmehetnek az iskolába készülő nagycsoportosok a szomszédos általános iskolába és látogatást tehetnek annak informatika termében, ahol szervezett és vezetett módon alapvető számítógépes ismereteket sajátíthatnak el.
Az óvodában rendelkezésünkre áll továbbá egy ún. aktív tábla is, melyet a pedagógusok szívesen használnak az aktuális témákhoz kapcsolódó szemléltető anyagok bemutatása során. A táblát egy nagy monitorként tudjuk használni és minden, amit a gyermekeknek szeretnénk bemutatni, a táblára kivetíthető, amivel rengeteg papírt is meg tudunk spórolni.
A jövőbeli terveink között szerepel egy Robot programozás szakkör elindítása is.

5.6.4 Technika

A technika területén belül jó együttműködést alakítottunk ki a győri Mobilis Interaktív Kiállítási Központtal. Az intézmény óvodai csoportokat is fogad, és számos érdekfeszítő kutatási alkalmat, lehetőséget biztosít az óvódáskorú gyermekek számára. Minden óvodai nevelési évben előre egyeztetünk időpontokat a központtal, ahol az iskolába készülő nagycsoportos óvodások érdeklődési körére alapozva fizika, kémia területén érdekes kísérleti eljárásokkal ismerkedhetnek meg nagycsoportosaink.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére mindkét nyelven:

- Nyitott és kíváncsi a felfedezésre, belső motiváció által vezérelten kísérletez,
- A gyerekek tudják nevüket, lakcímüket, születési idejüket, szüleik nevét, foglalkozását,
- Felismerik az évszakokat, napszakokat,
- Felsorolják a testrészeket,
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják életterük szerint,
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását,
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket,
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket és üzleteket,
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre,
- Tudják és helyesen használják a névutókat és az irányokat,

- Hosszúságot, mennyiséget, halmazt tudnak mérni és párosítani,
- Tízes számkörben a tárgyakat meg tudják számlálni,
- Gondolataikat nyelvtanilag helyesen, mondatokban fejezik ki.

5.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
A gyermek munka-jellegű tevékenysége elengedhetetlen, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenysége, tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége, továbbá a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk:
A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése az óvodai élet során megszeretett és megkedvelt munka illetve munka jellegű játékos tevékenységeken keresztül. Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét, a munka végzésére belső motiváció késztesse a gyermekeket, éljék át a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsüljék egymás munkájának eredményét, éljék át az én csináltam, mi csináltuk sikerélményét

Feladataink:
- Lehetőség biztosítása olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket,
- A munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a munkára nevelés potenciális feltételeire,
- Megismertetjük őket az őseink munkáival (állattartás, növénytermesztés) és a mostani felnőtt munkákkal (munkahely látogatások).
- Megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Megismertetjük a gyermekekkel az egyes munkafolyamatokat, azok részmozzanatait.
- Úgy alakítjuk a tevékenységeket, hogy a gyerekek a munkajellegű feladatokat egyfajta játékos tevékenységnek éljék meg.
- Fokozatosan bővítjük az új tennivalókat.
- A munka értékelésébe bevonjuk a gyermekeket is, ezzel is elősegítve reális önértékelésük alakulását.
- Szoros együttműködés a családdal az otthon végezhető munkák tekintetében,
- A gyermek munkakedvét igyekszünk felkelteni és a feladatokat soha nem erőltetjük.
- A gyermeki munkát tudatosan szervezzük, különös gondot fordítunk a gyerekek közötti munkamegosztás és együttműködés megszervezésére.
- A tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetéssel ösztönözzük a gyermeket a felnőttel való közös munkálkodásra, illetve az önállóságra.

Munka- munkajellegű tevékenységek:
Mindennapi élettel kapcsolatos munkák: terítés, törölgetés, söprögetés, teremrendezés, elrakodás (játék, eszközök, stb.) naposság, virágok öntözése.
Évszakhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó alkalomszerű munkák: kerti munka, udvarrendezés, levelek összegyűjtése, rendrakás ábrázoló tevékenység után, szüret, nagytakarítás, dekoráció kicserélése ünnepek előtt, sütemény, mézeskalács készítése karácsonyra, jelmez készítése farsangra, kokárdakészítés, játékeszközök, babaruhák, könyvek javítása, segítés a felnőtteknek.
A gyermek életkorának megfelelően a szemlélődéstől a konkrét munkáig terjedő folyamat a gyermek számára szabadon választható. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni,
- Örömmel segítenek egymásnak és a felnőtteknek kérés nélkül is,
- Szívesen vállalnak egyéni megbízást,
- Munkavégzésükben önállók, igényesek,
- A környezetükben élő növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- Kitartók a feladatok elvégzésében.
- A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás)
- A naposi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységet szívesen végzik, nem tartják tehernek. •Szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.
- A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát ismerik.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A gyermek a cselekvés közben, érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája.

Célunk:
Ismeretek elsajátíttatása, a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül. A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. A tanulás elsődleges célja, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelés érdekében sajátosan szervezett tevékenység.

Feladataink:
- Játékos eljárásokat alkalmazunk.
- Felkeltjük a gyermekek kíváncsiságát.
- Változatos tevékenységeket szervezünk.
- A gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira támaszkodunk.
- Szem előtt tartjuk a gyermekközpontúságot, személyiségfejlődést. Az óvodás

gyermek kompetenciájának fejlesztését, az attitűdök erősítését, és a képességek fejlesztését.

- Fejlesztjük a gyermekek gondolkodását és kreativitását.
- Biztosítjuk a tanulást támogató környezetet.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

Mivel a cselekvéses tanulás egyrészt spontán, másrészt szervezett tevékenység, ezért egész óvodai életünket szervesen áthatja. Feltétlenül építünk a gyerekek élményeire, tapasztalataira. Az ismeretnyújtás az egész nap folyamán mindvégig játékos jellegű marad. A folyamat alapját a motiváció és az óvónő-gyermek kölcsönösen egymásra ható közös tevékenysége képezi. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek játékosan szerezzenek ismereteket. Pedagógusaink példamutatása segíti a tanulási folyamatot (gondozás, munkajellegű tevékenység). A tanulás folyamatában figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságának megfelelő szintjét és fejlődési ütemét. A tapasztalatokat a csoportokban dolgozó óvónők, a logopédus és a fejlesztőpedagógus feljegyzésekben rögzítik. Így folyamatosan átfogó képet kapunk a gyermekek fejlettségi szintjéről, az óvodánkban eltöltött évei során.
Ezek alapján szervezzük a felzárkóztató, ill. a tehetségesebb gyerekek gondozását segítő tevékenységeket. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk az egyéni, illetve a mikrocsoportos foglalkoztatásra. A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását. A mindennapos szervezett keretekben olyan érdeklődést felkeltő tevékenységeket kezdeményezünk, amelyek a gyermekek alapvető kíváncsiságára épít (lásd: MINT-koncepció tevékenységi formái), s így fejleszti az érzékelésüket, észlelésüket, figyelmüket, képzeletüket. A tanulási folyamat komplexen összekapcsolódik mindazokkal az ismeretekkel, amelyeket a gyermekek a legkülönbözőbb forrásból szereznek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal.
- Kialakul bennük az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása, fejlődik együttműködő képességük.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás stb.).
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldásait.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.
- A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap az emlékezés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

5.9 ISKOLA-ELŐKÉSZÍTŐ PROGRAM

Minden gyermek számára nagy kihívást jelent az óvodából az iskolába történő váltás. Az Audi óvoda ezt a speciális kétnyelvű programot azzal a céllal dolgozta ki, hogy a lehető legjobban felkészítsük a gyermekeket az iskolai életre. Képességeiket olyan szintre emeljük, hogy meg tudjanak tanulni olvasni, írni és számolni.
A legnagyobb hangsúlyt a nyelvi kompetencia fejlesztésére helyeztük.
A kétnyelvű nevelés kiemelt területéhez tartozik egyrészt a gyermeki személyiség fejlesztése, másrészt pedig a nyelvi fejlődése.

A pedagógiai programunkban a nyelvi fejlesztés alapjait képezik a következők:

- hibátlan kiejtés elsajátítása
- beszédkészség megalapozása
- szókincs bővítése
- válaszadó szerepének gyakorlása
- kisebbségi kultúra közvetítése

Az iskolaelőkészítő program főbb céljai:

- a gyermek báziskompetenciáinak erősítése
- nyelvi kompetencia (mint kulcsfontosságú kompetencia) fejlesztése
- kétnyelvű nevelés megvalósítása
- német kultúra sajátosságainak megismertetése
- a magyar és a német nyelv minél magasabb szintű elsajátíttatása, elsajátítása mondókák, versek, dalok gyakorlásával
- testi, lelki és szociális érettségük elérése által sikeresen iskolakezdés
- a német gyermekek keressék a kapcsolatot a magyar társaikkal és bátran forduljanak a magyar nyelvű óvodapedagógushoz
- a magyar gyerekek sajátítsák el az alapvető német kifejezéseket, tanuljanak német mondókákat, verseket, énekeket
- érdeklődjenek a másik nemzet kultúrája és nyelvezete iránt
- ünnepeljék együtt a másik ország ünnepeit, ismerjék meg szokásait

Kiemelt feladataink a fenti célok elérése érdekében:

- kiemelt szerepe van a nyelvi fejlődésnek
- a gyermek értse az utasításokat, magyarázatokat, fejezze ki saját gondolatait
- az iskolaérettség fontos feltétele a testi-lelki terhelhetőség
- az iskolás gyermekeknek sokkal hosszabb ideig kell ülnie és koncentrálnia, mint egy óvodás gyermeknek
- kitartónak kell lennie, hogy még több információt tudjon befogadni
- az is elvárás lesz, hogy nagyobb csoporthoz alkalmazkodjon és ebben helyesen viselkedjen
- fejlődjön azon képessége, hogy feladatait önállóan oldja meg
- figyelemkoncentráció fejlesztése
- feladattudat alakítása az egyes tevékenységi formák által
- manuális-vizuális tevékenységek tervezése
- környezeti és matematikai alapú nevelés megvalósítása
- spontán és tervezett mozgásos játékok alkalmazása
- motiváló nyelvi szituációk megteremtése
- nyelvi fejlesztés zene, ének, játékos dalok, mondókák, versek, történetek, mesék, szerepjátékok és szituációs játékok által

Az óvodai alapprogram és az iskola előkészítő programja közösen készít fel egy külföldön működő német iskolába való belépésre, így a német nyelv elsajátítása központi helyet foglal el pedagógiai munkánkban. Az anyanyelv elsajátítása meghatározó fontosságú a gyermek fejlődésében.
Az óvodai életben használt szókincset folyamatosan bővítjük a kisebb létszámú iskolaelőkészítő foglalkozásokon. Az iskolaelőkészítő végén szeretnénk elérni, gyermekek szívesen használják a német nyelvet, legyen bátorságuk az órákon használni meglévő nyelvtudásukat és motiválva legyenek a további ismeretszerzéshez.
Ezen célok, valamint feladatok elérése érdekében szorosan együttműködik az óvoda az iskolával. A kétnyelvű nevelési programunk megvalósításhoz elengedhetetlen ez a szoros együttműködés. A nyelvi képzés megvalósítása érdekében heti rendszerességgel kiscsoportokban német nyelvű tanítók foglalkoznak iskolába készülő gyermekeinkkel.
A kétnyelvűség és más kultúrákkal való érintkezésnek fontos szerepe van programunkban. A nyelvi fejlesztés a gyermek beszédszintjére épül, felkínálva egy újabb nyelvi kezdeményezést, új szituációt.

Programunk indikátorai:

- az óvodapedagógus beszéli a gyermek mindkét nyelvét (magyar/német)
- az óvodapedagógus érthetően, megfelelő tempóban beszél. A gyermek számára érthető szókincset használ, igénybe vesz megértést segítő eszközöket
- az óvodapedagógus segítő interakciós mintákat alkalmaz: pl. modellezés, szemléltető mesélés
- gyermekkönyveket és más képzést segítő kétnyelvű segédeszközöket (pl. feladatlapokat) használunk
- az óvodapedagógus alaposan megfigyeli gyermekcsoportját, hogy célzott és sokoldalú foglalkozásokat tervezhessen

Az iskola előkészítő program szorosan beépül az óvoda mindennapjaiba: Az iskolába készülő gyermekek minden nap speciális és differenciált feladatokat kapnak és különböző nyelvi szituációkat élnek meg.
Hetente lehetőségünk van az iskolában egy tanórát eltölteni egy osztályteremben. A gyerekek gyakorolják az iskolai viselkedési és tanulási formákat (pl. ülni a padban, jelentkezni, gyakorolni a ceruzafogást).
A témákból következően a gyerekek házi feladatot is kaphatnak, amit otthon oldanak meg vagy fejeznek be szülői segítséggel. Az óvodapedagógus ellenőrzi ezeket a feladatokat és megbeszéli a gyermekkel.
Ezen program teljesítése és a szeretetteljes óvodai légkör valamint a családokkal való korrekt együttműködés együttesen segíti a gyermek problémamentes iskolába lépését.

A 2015-16-os nevelési évben, az AUDI HUNGARIA ÁMK Inkluzív Programja keretében készült el az „Iskolakészültség megállapítása“ című diagnosztikai anyag, melynek alkalmazásával nagy valószínűséggel meghatározhatjuk óvodásaink fejlettségi szintjét. Intézményünk speciális szakembereinek (német és magyar nyelvű logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus) közreműködésével pedig jelentősen javíthatunk óvodásaink iskolakezdési esélyein. Kompetenciáinkat

meghaladó esetekben a város Pedagógiai Szakszolgálatához fordulunk.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolakezdéshez az érettség testi, lelki és szociális feltételeinek megléte szükséges, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.
A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Iskolaérettség – értelmi fejlettség

- a gyermek képes több, mint fél órán át koncentrálni
- a gyermek képessé válik feladat megoldására
- képes egyes szimbólumok, számok, betűk megkülönböztetésére
- képes rövid történetet saját szavaival visszamondani
- képes tárgyakat forma és alak szerint megkülönböztetni
- saját játékötletei vannak
- képes kisebb feladatokat önállóan elvégezni
- tud meghatározott képet rajzolni, memória játékban ügyes, segítség nélkül tud minimum 20 db-os puzzlet kirakni
- képes rövid terjedelmű dalokat, mondókákat, történeteket megjegyezni

Iskolaérettség – testi fejlettség

- képes önállóan öltözni, masnit kötni, ruhát gombolni…
- magassága életkorának megfelelő
- a gyermek elegendő kitartással rendelkezik, hogy az iskolatáskát vigye és hogy egész délelőtt odafigyeljen
- hallása megfelelő
- képes egy lábon ugrálni, egyensúlyozni
- komplex mozgásformákat utánoz pl labda elkapás, dobás
- ceruzafogása megfelelő, nem görcsös
- a gyermek egészségi állapota megfelelő

Iskolaérettség – érzelmi, szociális fejlettség

- a gyermek képes baráti kapcsolatok kialakítására
- konfliktus kezelő készsége fejlett, azokat önállóan igyekszik megoldani
- képes társakkal együtt feladatot elvégezni
- saját szükségleteit képes irányítani
- a gyermek tekintettel van másokra
- csalódásait önállóan próbálja feldolgozni
- képes hosszú ideig önállóan játszani
- képes az új, szokatlan szituációkhoz alkalmazkodni
- a gyermek kíváncsi, hajtja a tudásvágy, állandóan kérdez, hogy az összefüggésekre választ kapjon
- képes akaratát érvényesíteni, illetve mások javára a háttérbe húzódni

A kétnyelvű óvodai nevelés következményeként, pozitív érzelmi attitűd alakul ki a másodnyelv és más kultúrák iránt. A gyermekek – életkornak és egyéni fejlettségüknek megfelelően – rendelkezzenek egy olyan alapszókinccsel, amellyel megszerzett ismereteiket a másodnyelven is közvetíteni tudják. Tudnak reagálni a különféle kommunikációs helyzetekre – bátran mernek kérdezni.

6. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

A gyermekvédelem célja:
Legfontosabb cél a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.
Az 1991. évi LXIV. a gyermek jogáról szóló törvény értelmében a cél az, hogy a gyermek jogait, érdekeit szem előtt tartva biztosítsa a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát, az emberi méltósághoz való jogát, a jó híréhez való jogát.

Gyermekvédelem feladata:

- A gyermeket óvja, védje, szocializálja, személyiségét, képességeit fejlessze figyelembe véve a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett fontosnak tartjuk a befogadó környezet megteremtését, az előítéletek kialakulásának megelőzését. A gyermekvédelem feladata:
- Minden gyermeknél törekedjen azon szükségletek kielégítésére, amelyek az adott gyermeki személyiség fejlődéséhez nélkülözhetetlenek.
- Közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, hatóságokkal.
- Elősegíti a szocializációs zavarok megelőzését, a gyermek elfogadását az adott közösségben és a meglévő problémák kezelését, és igyekszik megoldani illetve enyhíteni.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása, melyet a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal, fejlesztőpedagógussal együttműködve végez.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesítése: pedagógiai alapelveinknek megfelelően minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít.
- Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció megvalósítása során tiszteletben tartja gyermekeink kulturális sokféleségét, és ennek értemében figyelembe veszi az egyéni igényeket.
- Az egészséges életmód kialakításának megalapozása, mely magában foglalja az egészséges táplálkozás, a mozgás, a sport fontosságának hangsúlyozását.
- A segítségnyújtás során minden esetben egyéni, családhoz illesztett megoldásokra törekszik, különös hangsúlyt fektetve az empatikus magatartással való hozzáállásra.

Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek

hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük

- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- Gyermeki jogok gyakorlása során
- Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során
- Nemzetiségi nevelésben való részesülés során
- A gyermek csoportban való elhelyezése során
- Az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- Egyaránt segítséget nyújtunk a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére.

Az óvodapedagógusok feladata:

- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Köteles tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során. Ha az óvónők azt tapasztalják, hogy a gyermek testi, értelmi, érzelmi fejlődését valamilyen körülmény, magatartás gátolja, vagy akadályozza (veszélyeztetett), vagy az adottságaihoz mért fejlődés lehetősége akadályozott (hátrányos helyzetű), jelzik az óvoda vezetője felé.
- A nevelő-oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- Baleset megelőzés.
- Fejlődést hátráltató tényezők feltárása és azok pedagógiai megsegítése.
- A gyermek megóvása a testi-lelki erőszakkal szemben.
- Eltérő fejlődési ütemünket figyelembe véve fejleszti a gyermekek személyiségét.
- A problémák felismerése, szükség esetén szakember segítségének igénybe vétele.
- Családsegítő, Szociális és Gyermekjóléti Szolgálattal kapcsolattartás

Egészségügyi Szakszolgálat részéről a védőnő és a fogorvos a gyermekek rendszeres szűrést végzik. Amennyiben valamelyik gyermek egészségi állapotában, érzékszervi működésében problémát észlelünk, a Szakszolgálat segítségét kérjük, és közösen tájékoztatjuk a szülőket.
Nevelési Tanácsadóhoz irányítjuk a viselkedési, beilleszkedési zavarokkal küzdő vagy egyéb pszichés zavart mutató gyermekeket, továbbá az iskolakezdés előtt állók közül azokat, akik véleményünk szerint nem egyértelműen iskolaérettek.

7. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS ÉS FEJLESZTÉS

Folyamatos (ön)értékelés
A minőségbiztosítás és fejlesztés az intézmény egyik legfontosabb feladata. Az egész intézményre vonatkozó értékelési formákat alkalmaz, mely nyomon követi a vezetés és a pedagógusok munkáját. Az értékelési kritériumok minden kolléga számára ismertek, eredményük a minőség fejlesztési folyamatba beépülnek.
A szülők is szabályozott időközönként véleményezhetik az intézmény munkáját.

Dokumentáció
Az intézmény dokumentációs rendszert vezet. Minden adatot, dokumentumot az Iratkezelési Szabályzat szerint tárolunk, archiválunk. Az archívumhoz való hozzáférés szintén szabályozott.

8. VEZETÉS ÉS MENEDZSMENT

8.1 Az intézmény irányítás alapelvei

A vezetés és az óvoda nevelői közössége a teljes óvodai életet átfogó Nevelési Programot készít. Az írásos koncepció minden közreműködő számára elérhető.
A Nevelési Program alapján egy konkrét, részletesebb Éves tervet is készítenek a pedagógus közösség tagjai. Kiemelt figyelemmel a Német nyelvi nevelés, fejlesztés, MINT-koncepció és az Iskola előkészítő munka,- témakörökre. Az új munkatársakkal az intézmény nevelési koncepcióját, a legfontosabb célokat, tapasztalatokat és szabályokat a Munkaköri leírás című dokumentumban valamint személyes megbeszélés alkalmával közli. A korai gyermekkori nevelés területén folyó kutatások eredményeit figyelemmel kíséri és munkájába beépíti az óvoda.
Az iskola és az óvoda vezetése rendszeresen tervezett értekezleteken ismeri meg egymás munkáját, a fontos eredményeket írásban rögzítik. A nevelőtestület tagjai folyamatosan képzik magukat, és a tapasztalatokat tovább adják egymásnak.

8.2 Az intézményi kommunikáció, munkaszervezés és menedzsment

Az óvodának a helyi sajátosságokhoz igazodó kommunikációs és szervezési struktúrája van Az intézmény vezetése tervszerű, rendszeres beszélgetések alkalmával tájékozódik a működés, a nevelő munka, a dolgozók egyéb munkával kapcsolatos gondolatairól, eredményekről, sikerekről. A vezetés rendszeres visszajelzést ad a munkatársak teljesítményéről. Minden munkakörnek saját munkaköri leírása van, amit a dolgozó munkába állás előtt megkap, és aláírásával annak tudomásul vételét jelzi.

8.3 Minőségirányítás

A nemzeti köznevelésről szóló CXC. törvény külön paragrafusban ugyan nem rendelkezik az intézményi minőségirányításról, de nyilvánvaló, hogy a törvény több olyan elemet tartalmaz, amely a közoktatás minőségirányításában rendszerré szervezendő. A külső és belső szakmai ellenőrzést, a pedagógiai- szakmai ellenőrzést, az önértékelést, az életpálya modell értékelését a korábban már kiépült belső intézményi minőségfejlesztő gyakorlatba kell átültetni.
Az óvodavezetés az iskola és az intézményvezetéssel együtt minőség irányítási koncepciót fejleszt ki. Minőségbiztosítási menedzsmentet alakít, mely a szokásos standard szerint működik. A szülőknek, nevelőknek, gyermekeknek lehetőségük van a tanulási – nevelési folyamatokról, tartalmak minőségéről visszajelzéseket adni. Évente meghatározott alkalommal kérdőíves formában nyilváníthatnak véleményt.

8.4 Az intézmény arculata, nyilvánosság

Az óvoda céljairól, pedagógiai koncepciójáról, működésének körülményeiről, fejlesztési elképzeléseiről szóló információk nyilvánosak. Az intézmény különböző médiákban egységesen jelenik meg, nyilatkozatot csak előre egyeztetett dolgokról a főigazgató adhat. Az intézmény rendszeresen szervez kiállításokat, jelenik meg városi stb. rendezvényeken, pályázatokon. Rendszeresen tart információs rendezvényeket, betekintést ad a nevelő munka bizonyos területeibe. Honlapot működtet.

9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A programot az óvoda nevelőtestülete 2020. augusztus. 29.-én tartott értekezletén – amelyen a nevelőtestület minden tagja jelen volt – 100%- os szavazati aránnyal elfogadta.
Egyetértését kinyilvánította a Szülők Közössége.

Győr, 2020.09.01.

Árpásiné Domán Mónika
Óvodavezető

Jegyzőkönyv

Készült:

az Audi Óvoda nevelőtestületi értekezletén, 2020. augusztus 29-én.

Jelen vannak: a nevelőtestület tagjai

Téma: Az átdolgozott Nevelési Program ismertetése, elfogadása

Az óvodavezető ismerteti a Nevelési programot, melyet a nevelőtestület kézfeltartással egyhangúlag elfogad.

A jegyzőkönyv tartalmát megismertem, elfogadom.

név	**aláírás**
Árpásiné Domán Mónika	
Kerti Zsófia	
Képesné Bán Orsolya	
Kovács Bianka	
Kőrös Fruzsina	
Madarász Roberta	
Pálfi Adél	
Somfai Zsolt Gyuláné	
Szabóné Lacsik Adrien	
Szij Sára Fanni	

Győr, 2020. augusztus 29.